

Schola Europaea / Bureau van de Secretaris-Generaal

Cel Pedagogisch Ontwikkeling

Ref.: 2022-01-D-41-nl-3¹

Orig.: NL

Leerplan Nederlands taal I Verdieping – S6-S7 (Syllabus for Dutch LI Advanced – S6-S7)

**Approved by the Joint Teaching Committee - Meeting on 10 and 11
February 2022 – Online**

Entry into force on 1 September 2022 for S6
on 1 September 2023 for S7

1st Baccalaureate session in June 2024

---

¹ Update of the oral record sheet: the BIS approved by means of Written Procedure 2022/60, the document “European Schools’ Criteria for the Assessment of the Baccalaureate Oral Exams – Applicable as from European Baccalaureate session 2023” (Ref. 2022-09-D-46-en) on 5 December 2022 with an immediate entry into force.

Index

Inleiding	3
Introduction.....	4
Introduction.....	5
Einleitung.....	6
1. Algemene doelstellingen van de Europese Scholen	7
2. Didactische uitgangspunten	8
3. Leerdoelen	9
3.1 Het competentiemodel	9
3.2 L1 en L1A: gemeenschappelijke doelstellingen	9
3.3 Specifieke leerdoelen voor L1A, cyclus 3.....	10
4. Inhoud	11
4.1 Individuele projecten	11
4.2 L1 en L1A: gedifferentieerde inhoud, cyclus 3	11
5. Evaluatie.....	12
5.1 Cyclus 3 (S6-S7).....	12
5.2 Voorstellen voor het Europees baccalaureaat en berekening van de punten van de kandidaten	13
5.3 Evaluatie-indicatoren.....	13
Bijlagen.....	29
I Opmerkingen.....	29
II Het Mondelinge Baccalaureaatsexamen.....	36
III Het Schriftelijke Baccalaureaatsexamen	40

Inleiding

Het leerplan Nederlands Taal I Verdieping (L1A) is bestemd voor leerlingen die geïnteresseerd zijn in taal en in literatuur. Ook is L1A geschikt voor leerlingen die graag teksten schrijven en zich daar verder in willen bekwamen en/of hun mondelinge vaardigheden zoals presenteren en debatteren willen uitbouwen. Binnen het vak L1A kunnen de leerlingen hun inzichten ontwikkelen en verdiepen en hiermee de reikwijdte van het leerplan Taal I verbreden.

Het Verdiepingsleerplan ontwikkelt dezelfde zeven competenties als het leerplan voor LI en behandelt deze ook gedeeltelijk aan de hand van een verscheidenheid van vastgestelde en ongeziene teksten, maar hanteert een andere aanpak. Voor het schriftelijk eindexamen zijn de vier teksten die in het leerplan Taal I voor bestudering zijn vastgesteld, thematisch van aard. Daarnaast wordt voor Taal I Verdieping één tekst gekozen voor gedetailleerde studie binnen een bredere sociale, culturele of historische context van ondersteunende teksten, en drie of vier teksten worden per genre gekoppeld op manieren die uitnodigen tot een vindingrijke (vergelijkende) bestudering. De vier of vijf extra teksten bestrijken drie genres, bijvoorbeeld poëzie, proza en drama. Het andere onderdeel van het schriftelijk examen is een niet geziene niet-literaire tekst, die de kandidaten grondig moeten analyseren zowel qua inhoud als argumentatie, retorica en stijl.

Het mondeling examen bestaat, net zoals voor Taal I, uit een aanbod van verschillende tekstgenres: een recensie of literair-kritisch artikel over een examenroman, een gedicht, een betogende of beschouwende tekst over een taalkundig onderwerp, een literair-essayistische tekst en een zakelijke argumentatieve tekst. De kandidaat trekt hieruit een examentekst als springplank om zijn inzicht in de methoden van een schrijver te verwoorden, alsook het verband van de gepresenteerde tekst met de ruimere lectuur en interesses van de kandidaat, en het scherp kritisch bewustzijn dat door de verdiepingscursus is aangemoedigd.

Het belangrijkste onderscheidende kenmerk van klassikaal onderwijs voor Nederlandse Taal I Verdieping is de eis dat studenten twee individuele projecten moeten produceren, één in S6 en één in S7. In S6 kunnen de studenten kiezen uit een reeks afgesproken taken op gebieden zoals taalstudie, mediastudie, tekstbewerking of creatief schrijven; het S7-project moet een uitgebreide kritische studie zijn, maar ook deze wordt in onderling overleg vastgesteld op basis van de belangstelling van de leerling. Dit project kan genre- of auteursgebonden zijn.

De cursus Nederlandse taal I Verdieping kan interessant zijn voor studenten die zich na het baccalaureaat verder willen bekwamen in literatuur en/of taalkunde en/of media/communicatie. Ook voor studenten die een wetenschappelijk studie willen gaan volgen is deze cursus interessant, vanwege de oefening in het schrijven van wetenschappelijk onderbouwde papers. Kandidaten moeten plezier beleven aan het lezen en analyseren van een breed scala aan teksten en blijf geven van het vermogen complexe ideeën beknopt en overtuigend onder woorden te brengen, zowel mondeling als schriftelijk, en hier plezier aan beleven.

Introduction

The syllabus in Dutch Language I Advanced is aimed at students who are interested in, and wish to develop and deepen their understanding of, aspects of literature and other published writings that broaden the scope of the main Language I syllabus.

The Advanced syllabus develops the same seven competences as the LI syllabus and addresses them also in part through a variety of set and unseen texts but takes a different approach. For the written terminal examination, whereas the four texts set for study in the Language I syllabus are theme-based, those set for Language I Advanced are chosen differently: one text is nominated for detailed study within a broader social, cultural or historical context of supporting texts; three or four additional texts, are paired by genre in ways that invite an imaginative range of comparative study. The four or five texts cover between them the three genres of poetry, prose and drama. The other component of the written examination is an unseen non-literary/non-fiction text, in response to which candidates are required to identify lines of thought or argument and the success with which, as well as the techniques through which, the author conveys them to her or his readership.

The oral examination, as in the Language I syllabus, draws on passages from the set texts that are used as a springboard for candidates to articulate their understanding of a writer's methods as well as the relationship of the presented text to the candidate's wider reading and interests and the sharp critical awareness that has been encouraged by the Advanced course.

The main distinguishing feature of class-based study for Dutch Language I Advanced is the requirement for students to produce two individual projects, one in S6 and one in S7. In S6, students may choose from a range of negotiated tasks across areas such as language study, media study, textual adaptation or creative writing; the S7 project must be an extended critical study, but again is negotiated according to the student's interest, and may therefore be genre- or author-based.

The Dutch Language I Advanced course is likely to be of particular interest to those students who wish to pursue literary and/or linguistic and/or media studies beyond Baccalaureate level. Candidates will need to enjoy reading and analysing a wide range of texts and will show the ability to express complex ideas concisely and persuasively both orally and in writing.

Introduction

Le programme de Néerlandais Langue I approfondissement s'adresse aux étudiants qui s'intéressent à des aspects de la littérature et d'autres écrits publiés élargissant le champ d'application du programme principal de Langue I, et qui souhaitent développer et approfondir leur compréhension de ces aspects.

Le Programme d'approfondissement développe les sept mêmes compétences que le programme LI et les aborde également en partie par le biais d'une variété de textes imposés et inédits, mais adopte une approche différente. Pour l'examen écrit terminal, alors que les quatre textes à étudier dans le cadre du programme de Langue I sont thématiques, ceux du programme de Langue I approfondissement sont choisis différemment : un texte est proposé pour une étude détaillée dans un contexte social, culturel ou historique plus large de textes d'appui ; trois ou quatre textes supplémentaires sont associés par genre dans le but de promouvoir un éventail imaginaire d'études comparatives. Les quatre ou cinq textes couvrent entre eux les trois genres de la poésie, de la prose et du théâtre. L'autre composante de l'examen écrit est un texte non littéraire/non fictionnel inédit, pour lequel les candidats doivent identifier des lignes de pensée ou des arguments et le succès avec lequel l'auteur les transmet à son lectorat, ainsi que les techniques qu'il utilise pour y parvenir.

L'examen oral, comme dans le programme de Langue I, s'appuie sur des passages des textes étudiés qui servent de tremplin aux candidats pour exprimer leur compréhension des méthodes de l'écrivain ainsi que la relation du texte présenté avec les lectures et les intérêts plus larges du candidat et la conscience critique aiguisée qui a été encouragée dans le cadre du Cours d'approfondissement.

Le principal élément distinctif de l'étude en classe du programme de Néerlandais Langue I approfondissement est l'obligation pour les étudiants de produire deux projets individuels, un en S6 et un en S7. En S6, les étudiants peuvent choisir parmi une série de tâches négociées dans des domaines tels que l'étude des langues, des médias, l'adaptation de textes ou l'écriture créative. Le projet en S7 consiste en une étude critique approfondie, mais là encore, il est négocié en fonction des intérêts de l'étudiant et peut donc être axé sur un genre ou un auteur.

Le cours de Néerlandais Langue I approfondissement est susceptible d'intéresser particulièrement les étudiants qui souhaitent poursuivre des études littéraires et/ou linguistiques et/ou médiatiques au-delà du baccalauréat. Les candidats devront aimer lire et analyser un large éventail de textes et montrer leur capacité à exprimer des idées complexes de manière concise et convaincante, à l'oral comme à l'écrit.

Einleitung

Der Lehrplan für Niederländisch I Vertiefungskurs richtet sich an Schüler/innen, die sich für Aspekte der Literatur und anderer veröffentlichter Schriften interessieren und ihre diesbezüglichen Kenntnisse entwickeln und vertiefen möchten, die den Rahmen des Hauptlehrplans für Niederländisch I erweitern.

Der Lehrplan Vertiefungskurs entwickelt dieselben sieben Kompetenzen wie der LI-Lehrplan und berücksichtigt sie zum Teil auch durch eine Vielzahl von vorgegebenen und unbekanntem Texten, verfolgt aber einen anderen Ansatz. Für die schriftliche Abschlussprüfung werden die vier Texte, die im Lehrplan für Sprache I zur Untersuchung vorgesehen sind, anders ausgewählt als die Texte für Sprache I Vertiefungskurs: ein Text wird für eine detaillierte Untersuchung in einem breiteren sozialen, kulturellen oder historischen Kontext von unterstützenden Texten ausgewählt; drei oder vier weitere Texte werden nach Genres geordnet und laden zu einer fantasievollen vergleichenden Untersuchung ein. Die vier oder fünf Texte decken die drei Genres Lyrik, Prosa und Drama ab. Die zweite Komponente der schriftlichen Prüfung ist ein unbekannter nicht-literarischer Text, bei dem die Kandidaten Gedankengänge oder Argumente und den Erfolg, mit dem der Autor sie seiner Leserschaft vermittelt, sowie die Techniken, mit denen er sie vermittelt, erkennen müssen.

Die mündliche Prüfung stützt sich wie im Lehrplan für Sprache I auf Textpassagen, die den Kandidaten als Ausgangspunkt dienen, um ihr Verständnis für die Methoden eines Autors sowie die Beziehung des vorgestellten Textes zu der weitergehenden Lektüre und den Interessen des Kandidaten und dem scharfen kritischen Bewusstsein, das durch den Vertiefungskurs gefördert wurde, darzulegen.

Das Hauptunterscheidungsmerkmal des Unterrichts in Niederländisch I Vertiefungskurs ist die Verpflichtung der Schüler/innen, zwei individuelle Projekte zu erstellen, eines in S6 und eines in S7. In S6 können die Schüler/innen aus einer Reihe von vereinbarten Aufgaben aus Bereichen wie Sprachstudien, Medienstudien, Textadaption oder kreatives Schreiben wählen; das Projekt in S7 muss eine erweiterte kritische Studie sein, aber auch hier wird je nach Interesse des Schülers eine Vereinbarung getroffen und diese kann daher genre- oder autorenbezogen sein.

Der Niederländische Sprache I Vertiefungskurs dürfte für diejenigen Schüler/innen von besonderem Interesse sein, die nach dem Abitur literarische und/oder sprachliche und/oder medienwissenschaftliche Studien betreiben möchten. Die Kandidaten müssen Freude am Lesen und Analysieren eines breiten Spektrums von Texten haben und die Fähigkeit nachweisen, komplexe Ideen sowohl mündlich als auch schriftlich prägnant und überzeugend zu formulieren.

1. Algemene doelstellingen van de Europese Scholen

De Europese scholen hebben twee doelstellingen: formeel onderwijs verstrekken en de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen in een ruimere sociale en culturele context stimuleren. Formeel onderwijs omvat de verwerving van bekwaamheden – kennis, vaardigheden en attitudes – op een aantal gebieden. Persoonlijke ontwikkeling vindt plaats in een verscheidenheid van geestelijke, morele, sociale en culturele contexten. Het gaat om het besef van passend gedrag, begrip van de omgeving waarin de leerlingen leven en de ontwikkeling van hun individuele identiteit.

Deze twee doelstellingen worden gevoed in de context van een versterkt bewustzijn van de rijkdom van de Europese cultuur. Bewustwording van en ervaring met een gemeenschappelijk Europees leven moeten de leerlingen leiden tot een groter respect voor de tradities van elk afzonderlijk land en elke afzonderlijke regio in Europa, terwijl zij tegelijkertijd hun eigen nationale identiteit ontwikkelen en bewaren.

De leerlingen van de Europese scholen zijn toekomstige burgers van Europa en de wereld. Als zodanig hebben zij een reeks competenties nodig om de uitdagingen van een snel veranderende wereld aan te kunnen. In 2006 hebben de Europese Raad en het Europees Parlement een Europees kader voor kerncompetenties voor een leven lang leren aangenomen. Daarin worden acht kerncompetenties genoemd die iedereen nodig heeft voor zijn persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling, voor actief burgerschap, voor sociale integratie en voor zijn werk:

1. communicatie in de moedertaal
2. communicatie in vreemde talen
3. wiskundige competentie en basiscompetenties in wetenschap en technologie
4. digitale competentie
5. leren leren
6. sociale en burgerschapscompetenties
7. gevoel voor initiatief en ondernemerschap
8. cultureel bewustzijn en culturele expressie.²

Het leerplan van de Europese scholen is erop gericht al deze kerncompetenties bij de leerlingen te ontwikkelen. De taalprogramma's leveren niet alleen een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van communicatieve competenties, maar ook aan sociale en burgerschapscompetenties en aan het cultureel bewustzijn en de culturele expressie van de leerlingen. Numerieke, statistische en wetenschappelijke inhoud in geschreven teksten, fysiek of elektronisch, ondersteunen de ontwikkeling van de wiskundige, wetenschappelijke, technologische en digitale competenties van de leerlingen. Het scheppen van mogelijkheden voor individueel onderzoek en privéstudie helpt de leerlingen te leren leren op die manieren die het best passen bij zowel het bestudeerde onderwerp als hun persoonlijke voorkeuren.

Literatuur in het Nederlands is rijk en invloedrijk. Het weerspiegelt de ervaringen van mensen uit vele landen en samenlevingen en uit verschillende tijden; het draagt bij aan het individuele gevoel van culturele identiteit. Door de studie ervan leren leerlingen enthousiaste en kritische lezers te worden van verhalen, gedichten en toneelstukken, maar ook van non-fictie, media en multimodale teksten, en krijgen ze toegang tot zowel het persoonlijke plezier en de verlichting die lezen biedt als tot de wereld van kennis en ervaring die het onthult.

---

² Zie de evaluatie-indicatoren op pagina 13 hieronder, voor commentaar op de manier waarop deze kerncompetenties aan bod komen in het leerplan Nederlands LI Verdieping

2. Didactische uitgangspunten

De volgende didactische principes zijn bedoeld als leidraad bij het onderwijzen en leren van Nederlands LI. Als zodanig vormen zij ook de basis voor het leerplan L1A.

- communicatieve en interculturele competenties zijn overkoepelende leerdoelen;
- er moet worden gekozen voor een geïntegreerde aanpak van het onderwijs, waarin de vaardigheden spreken, luisteren, lezen en schrijven alle een plaats moeten krijgen;
- er moet een verscheidenheid aan onderwijsmethoden en benaderingen worden gebruikt. Een reeks van soorten differentiatie strategieën is nodig om aan de individuele behoeften van alle leerlingen tegemoet te komen;
- fouten en vergissingen van leerlingen moeten worden beschouwd als een integrerend deel van het leerproces en moeten op constructieve wijze worden gebruikt als springplank voor verbetering;
- leerlingen moeten worden aangemoedigd om hun bestaande vaardigheden en leerstrategieën te benutten en uit te breiden;
- bij de planning van de lessen moet rekening worden gehouden met de individuele sterke en zwakke punten van de leerlingen, hun voorkeursstijlen en tempo van leren, en hun sociale vaardigheden;
- leerlingen moeten worden geholpen om zelfstandig te leren door gebruik te maken van een breed scala aan leermiddelen, met inbegrip van digitale en elektronische hulpmiddelen. Toegang tot ICT (informatie- en communicatietechnologie) moet waar mogelijk en passend worden toegestaan;
- de benaderingen van onderwijzen en leren moeten de contextgebonden aard van taalgebruik, historisch en sociaal, weerspiegelen, zodat de studenten begrijpen hoe taal zich als systeem heeft ontwikkeld;
- de sociolinguïstische competentie van de studenten moet worden ontwikkeld om hen bewust te maken van verschillen in taalregister, taalvariëteiten, enz. zodat zij in staat zijn de taal in verschillende contexten op passende wijze te gebruiken;
- bij het onderwijs van syntaxis, morfologie en woordenschat moet niet alleen voorrang worden gegeven aan functionaliteit, maar ook aan creativiteit en aan het gebruik en de erkenning van vindingrijk taalgebruik en de wijze waarop daarmee bepaalde effecten worden bereikt.

Bovenstaande lijst is noch uitputtend, noch in volgorde van belangrijkheid. Nadere bijzonderheden zijn te vinden in bijlage I, opmerkingen.

3. Leerdoelen

3.1 Het competentiemodel

Aan het einde van het zevende leerjaar moeten de leerlingen over het geheel genomen het volgende hebben bereikt

- a) vakspecifieke competenties in engere zin, d.w.z. het vermogen om een persoonlijke interpretatie te ontwikkelen en verschillende standpunten onder woorden te brengen, met gebruikmaking van verschillende informatiebronnen en vaste teksten of boeken over een breed scala van sociale, culturele, politieke en literaire onderwerpen;
- b) vakspecifieke competenties in ruimere zin, d.w.z. gedifferentieerde communicatieve vaardigheden en intermenselijke en sociale vaardigheden door de omgang met en bezinning op taal, literatuur en media;
- c) vakoverschrijdende competenties, d.w.z. de verwerving van zelfstandigheid en autonomie van de lerenden, met inbegrip van de ontwikkeling van metacognitieve strategieën en technieken zoals academische schrijf- en presentatievaardigheden, teneinde succes in het voortgezet/hoger onderwijs te garanderen.

Specifieke competenties, die afzonderlijk of in combinatie kunnen worden aangeleerd en beoordeeld, worden verworven gedurende het gehele secundaire onderwijs van de leerling, van cyclus 1 tot cyclus 3. Deze competenties zijn

- lezen
- schrijven
- argumenteren
- linguïstische competentie
- interpreteren
- wetenschappelijke competentie (vakkennis)
- kritisch denken

Een volledige beschrijving van deze competenties is te vinden in bijlage I, Toelichting. Ze dienen als referentie voor de beoordeling van het Europees baccalaureaatsexamen schriftelijk examen in L1A, waarvoor in bijlage IV een voorbeeldexamen is opgenomen, en ze liggen ten grondslag aan de beoordeling van het mondeling examen, dat in bijlage III wordt beschreven.

3.2 L1 en L1A: gemeenschappelijke doelstellingen

Er is geen aparte cursus L1A in cyclus 1 en 2 (S1-S5). In cyclus 3 (S6-S7) kunnen de leerlingen ervoor kiezen een L1A-opleiding te volgen naast L1, niet in plaats van L1. De L1-syllabus vormt dus de basis voor een L1A-opleiding tijdens de drie secundaire cycli, met inbegrip van de onderliggende structuur van het competentiemodel dat in punt 3.1 hierboven is uiteengezet en dat beide syllabi gemeen hebben. Hieruit volgt dat deze onderdelen van de L1-syllabus ook relevant zijn:

- paragraaf 3.3 (Leerdoelen voor cyclus 3);
- paragraaf 4 (Inhoud en bijlagen I-a t/mf.3, cyclus 3);
- paragraaf 5 (Beoordeling, cyclus 3).

Met betrekking tot paragraaf 5.1 in de LI-syllabus zij er echter op gewezen dat de vastgestelde teksten en de vorm van de schriftelijke examens voor de twee syllabi verschillend zijn.

3.3 Specifieke leerdoelen voor L1A, cyclus 3

Naast de doelstellingen in de L1 syllabus (paragraaf 3.3) beogen de specifieke doelstellingen van de cursus in L1A de leerlingen in staat te stellen om:

1. de brede studie van het Nederlands (spreken en luisteren, lezen, schrijven en taalstudie), zoals beschreven in de doelstellingen voor de L1 syllabus, te ontwikkelen en te verankeren, zowel door extra studie in de klas als door persoonlijke projecten;
2. hun kennis en begrip van de Nederlandse taal en/of de Nederlandstalige literatuur en/of communicatie te verbreden en te verdiepen, met inbegrip van teksten in vertaling, indien relevant
3. hun analytische, creatieve, wetenschappelijke en kritische vaardigheden aan te scherpen, zoals blijkt uit de ruimere mogelijkheden om uitgebreid te spreken en te schrijven
4. hun eigen interesses na te streven, bijvoorbeeld op het gebied van schrijven, debatteren, de studie van taalverwerving en -ontwikkeling, literaire schrijvers of genres, of het gebruik van andere verhalende media of technologieën, zoals films, games, podcasts en graphic novels.

4. Inhoud

4.1 Individuele projecten

- In S6: OF een taalstudie; OF een mediagerichte studie; OF een studie van tekstuele bewerking; OF een portfolio van creatief schrijven; OF een kritische studie van een auteur/auteurs of van een literair genre.
- In S7: een uitgebreid kritisch essay over een onderwerp dat een gedetailleerde studie van verschillende teksten inhoudt, zoals een studie van een genre of een auteur.

De twee projecten die in S6 en S7 worden voltooid, moeten duidelijk verschillen qua focus en aanpak, d.w.z. het zou niet aanvaardbaar zijn twee auteurs- of genrestudies of twee studies van tekstaanpassingen in te dienen die overlappend materiaal bevatten.

4.2 L1 en L1A: gedifferentieerde inhoud, cyclus 3

De L1A-cursus onderscheidt zich door:

- het grondig bestuderen van één met name genoemde tekst en andere teksten die daarmee verbonden zijn door thema, auteur of genre, waarover één overkoepelende vraag wordt gesteld in het schriftelijke examen van het Europees baccalaureaat;
- het leggen van verbanden, bijvoorbeeld thematisch of structureel, tussen literaire teksten in verschillende genres;
- de eis dat kandidaten twee individuele projecten in de klas produceren.

Hoewel de prestaties van de kandidaten worden beoordeeld aan de hand van dezelfde normen als die in de relevante eindtermen voor de L1-cursus, bieden studies in L1A een bredere benadering van literaire en linguïstische tekstanalyse en dus een ideale voorbereiding voor wie literaire of linguïstische studies in het hoger onderwijs overweegt.

5. Evaluatie

Hieronder is een reeks evaluatie-indicatoren opgenomen, die de verwachte prestaties bij verschillende cijfers/cijfers in cyclus 3 voor alle zeven vakcompetenties beschrijven.

Deze evaluatie-indicatoren moeten worden gebruikt als basis voor alle generieke, formatieve beoordelingen. Voor de summatieve beoordelingen moeten de beoordelingsschema's van het baccalaureaat worden gebruikt om de consistentie te waarborgen en de leerlingen voor te bereiden op de eindbeoordeling. Rooster A (voor het mondeling examen), rooster B (voor deel 1 en 2 van het schriftelijk examen) en rooster C (voor deel 3 van het schriftelijk examen) zijn gemeenschappelijk voor de beoordeling van zowel LI als LIA, en vergemakkelijken zo de consistentie en vergelijkbaarheid tussen de twee syllabi.

5.1 Cyclus 3 (S6-S7)

A) Formatieve beoordeling

Veel beoordelingen, vooral in S6, zullen formatief zijn. Hierbij wordt voortgebouwd op het leerproces en de vooruitgang die in cyclus 1 en 2 in L1 en in de hoofdcursus L1 in cyclus 3 zijn geboekt. Door middel van observatie door de leraar, met inbegrip van gerichte schriftelijke opmerkingen over het ter beoordeling ingeleverde werk, toetsen en zelf- en intercollegiale toetsing, moeten de leerlingen in staat worden gesteld zich beter bewust te worden van zowel hun huidige niveau op elk van de vaardigheidsgebieden als van de manier waarop zij profijt kunnen trekken van de specifieke aandachtspunten van de L1A-syllabus. Alle beoordelingen moeten gebaseerd zijn op de competenties en leerdoelen die in deel 3 hierboven worden beschreven. Er moet gebruik worden gemaakt van de eindtermen en de gedetailleerde beoordelingsschema's hieronder zullen precies aangeven wat de leerlingen hebben bereikt en welke doelen voor verbetering vatbaar zijn bij de voorbereiding op het baccalaureaatsexamen. De cijfers die worden toegekend voor het schoolwerk en het huiswerk, die het A-cijfer vormen voor de berekening van het totaalcijfer voor het baccalaureaat, moeten overeenkomen met de geharmoniseerde beoordelingsschaal die momenteel in gebruik is.

B) Summatieve beoordeling

Summatieve eindexamens aan het eind van het semester, met inbegrip van het S7 PreBac dat in wezen een "proefexamen" voor het baccalaureaat is, worden door de docenten vastgesteld om gebieden van de tot dan toe behandelde syllabus te toetsen en dragen bij tot het "B"-cijfer van de kandidaat dat wordt opgenomen in de berekening van het eindcijfer voor het baccalaureaat. Het examen van S6 zal waarschijnlijk elementen bevatten die overeenkomen met het schriftelijk examen van het baccalaureaat ter voorbereiding op de verdere studie in S7. Leerlingen die vakken in L1 en L1A volgen, kunnen gemeenschappelijke toetsen en examens afleggen, of er kunnen gemeenschappelijke elementen in voorkomen.

Aan het einde van cyclus 3 leggen alle leerlingen het schriftelijk examen van het Europees baccalaureaat af, waarin alle competenties worden beoordeeld aan de hand van drie kritische reacties op geziene en ongeziene literaire teksten in uiteenlopende genres (zie bijlage III hieronder voor nadere bijzonderheden over het schriftelijk examen en een voorbeeldexamen).

Leerlingen leggen ook een verplicht mondeling examen af; de organisatie, het verloop en de beoordelingscriteria van dit mondeling examen zijn dezelfde als voor L1. Tijdens het mondeling examen wordt het volledige scala aan vakcompetenties beoordeeld, met uitzondering van schrijven. Bijlage II bevat nadere bijzonderheden over het mondeling examen.

5.2 Voorstellen voor het Europees baccalaureaat en berekening van de punten van de kandidaten

De pedagogische ontwikkelingseenheid van het bureau van het secretariaat-generaal van de Europese scholen en/of de nationale inspecteur zullen jaarlijks richtsnoeren uitvaardigen betreffende de eisen waaraan scholen moeten voldoen om voorstellen voor zowel het schriftelijke als het mondelinge examen in te dienen.

De pedagogische ontwikkelingsafdeling van het bureau van de secretaris-generaal van de Europese scholen en/of de nationale inspecteur zullen ook de nodige bijwerkingen van de beoordelingsschema's en andere beoordelingsprocedures en -materialen uitvaardigen, evenals instructies voor de berekening van het eindcijfer van een kandidaat voor het Europees baccalaureaat.

5.3 Evaluatie-indicatoren

Hieronder is een reeks eindtermen opgenomen, waarin voor alle zeven vakcompetenties in cyclus 3 de verwachte resultaten bij verschillende cijfers/graden zijn opgenomen.

Deze evaluatie-indicatoren moeten worden gebruikt als basis voor alle generieke, formatieve beoordelingen. Hieronder zijn ook beoordelingsschema's opgenomen die gebruikt kunnen worden bij de beoordeling van het werk van kandidaten in het Europees baccalaureaat, of in summatieve pre-baccalaureaat toetsen/examens.

Voor alle beoordelingen wordt de beoordelingsschaal van de Europese scholen gebruikt, zoals beschreven in "Marking system of the European schools: Guidelines for use" (Ref.: 2017-05-D-29-en-7).

Evaluatie-indicatoren voor L1A aan het einde van cyclus 3

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
9-10	Uitstekend	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont uitstekend – hoewel niet perfect – begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7; hij/zij is uitstekend in staat om, zonder verdere aanwijzingen, relevante informatie, inclusief belangrijke details, te herkennen, gebruiken en analyseren.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan uitstekend – hoewel niet perfect –, zonder verdere aanwijzingen , gestructureerde teksten produceren die voldoen aan de gegeven opdracht en context ; hij/zij is uitstekend in staat om correcte zinnen te formuleren, adequate en gevarieerde woordenschat en juiste spelling te hanteren, in een passend(e) stijl/register .
		Argumenteren	De student kan uitstekend, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is uitstekend in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere, gestructureerde en samenhangende wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan uitstekend, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is uitstekend in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont een uitstekende kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is uitstekend in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens uitstekend, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren.
		Kritisch denken	De student is uitstekend in staat om zonder verdere aanwijzingen , te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
9-10	Uitstekend	Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is uitstekend in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan uitstekend communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij formuleert zorgvuldig, hanteert een adequate en gevarieerde woordenschat, in een passend(e) stijl/register .
8-8,9	Zeer goed	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont zeer goed begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij is zeer goed in staat om, zonder verdere aanwijzingen , relevante informatie, inclusief belangrijke details, te herkennen, gebruiken en analyseren.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan zeer goed, zonder verdere aanwijzingen , gestructureerde teksten produceren die voldoen aan de gegeven opdracht en context ; hij/zij is zeer goed in staat om correcte zinnen te formuleren, adequate woordenschat en juiste spelling te hanteren, in een passend(e) stijl/register .
		Argumenteren	De student kan zeer goed, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is zeer goed in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere, gestructureerde en samenhangende wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan zeer goed, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is zeer goed in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont een zeer goede kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycho-linguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is zeer goed in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens zeer goed, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren.
		Kritisch denken	De student is zeer goed in staat om, zonder verdere aanwijzingen , te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
8-8,9	Zeer goed	Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	Spreekvaardigheid: De student is zeer goed in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan zeer goed communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij formuleert zorgvuldig, hanteert een adequate woordenschat, in een passend(e) stijl /register.
7-7,9	Goed	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont goed begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij is goed in staat om, zonder verdere aanwijzingen , relevante informatie, inclusief belangrijke details, te herkennen, gebruiken en analyseren.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan goed, zonder verdere aanwijzingen , gestructureerde teksten produceren die voldoen aan de gegeven opdracht en context ; hij/zij formuleert goede zinnen, hanteert een goede woordenschat en past de juiste spelling toe met af en toe een foutje, in een passend register.
		Argumenteren	De student kan goed, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is goed in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere, gestructureerde en samenhangende wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan goed, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is goed in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont een goede kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
7-7,9	Goed	Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is goed in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens goed, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren.
		Kritisch denken	De student is goed in staat om zonder verdere aanwijzingen te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
7-7,9	Goed	Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is goed in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan goed communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij formuleert goede zinnen, hanteert een goede woordenschat, in een passend register.
6-6,9	Ruim voldoende	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont voldoende begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij is voldoende in staat om, zonder verdere aanwijzingen , relevante informatie, inclusief belangrijke details, te herkennen, gebruiken en analyseren.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan in voldoende mate, zonder verdere aanwijzingen , gestructureerde teksten produceren die voldoen aan de gegeven opdracht en context ; hij/zij is voldoende in staat om correcte zinnen te formuleren, de woordenschat is voldoende , maar niet erg gevarieerd, de spelling is voldoende maar laat regelmatig een foutje zien, er is in voldoende mate sprake van een passend register .
		Argumenteren	De student kan in voldoende mate, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is voldoende in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere, gestructureerde en samenhangende wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan in voldoende mate, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is voldoende in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
6-6,9	Ruim voldoende	Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont voldoende kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is voldoende in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens in voldoende mate, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren.
		Kritisch denken	De student is voldoende in staat om zonder verdere aanwijzingen te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
6-6,9	Ruim voldoende	Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is voldoende in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan in voldoende mate communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij is voldoende in staat om passende zinnen te formuleren, de woordenschat is voldoende , maar niet erg gevarieerd, er is in voldoende mate sprake van een passend register .
5-5,9	Voldoende	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont enig begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij is enigszins in staat om, zonder verdere aanwijzingen , relevante informatie, inclusief belangrijke details, te herkennen, gebruiken en analyseren.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan enigszins, zonder verdere aanwijzingen , gestructureerde teksten produceren die voldoen aan de gegeven opdracht en context ; hij/zij is enigszins in staat om correcte zinnen te formuleren, adequate woordenschat en juiste spelling te hanteren. De woordenschat is echter beperkt en de spelling vertoont regelmatig een fout. De student toont geen duidelijk besef van wat in een gegeven context een passend register is .
		Argumenteren	De student kan enigszins, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is enigszins in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere, gestructureerde en samenhangende wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
5-5,9	Voldoende	Interpreteren	De student kan enigszins, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is enigszins in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont enige kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan enigszins, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is enigszins in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens enigszins, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren .

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
5-5,9	Voldoende	Kritisch denken	De student is enigszins in staat om zonder verdere aanwijzingen te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.
		Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is enigszins in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan enigszins communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij is enigszins in staat om passende zinnen te formuleren en hanteert enigszins passende woordenschat. De woordenschat is echter beperkt. De student toont geen duidelijk besef van wat in een gegeven context een passend register is.
3-4,9	Zwak (onvoldoende)	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont weinig begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij herkent weinig relevante informatie of belangrijke details.
		Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan nauwelijks, zonder verdere aanwijzingen , een gestructureerde tekst produceren die voldoet aan de gegeven opdracht en context; hij/zij is nauwelijks in staat om correcte zinnen te formuleren, adequate woordenschat en juiste spelling te hanteren. De woordenschat is zeer beperkt en de spelling vertoont relatief veel fouten. De student toont geen besef van wat in een gegeven context een passend register is .
3-4,9	Zwak (onvoldoende)	Argumenteren	De student kan nauwelijks, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is nauwelijks in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere en gestructureerde wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan nauwelijks, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is nauwelijks in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont nauwelijks kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan nauwelijks, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is nauwelijks in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens nauwelijks, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren .

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
3-4,9	Zwak (onvoldoende)	Kritisch denken	De student is nauwelijks in staat om, zonder verdere aanwijzingen , te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.
		Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is nauwelijks in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een complexe opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan nauwelijks communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij is nauwelijks in staat om passende zinnen te formuleren en hanteert nauwelijks passende woordenschat. De woordenschat is zeer beperkt. De student toont geen duidelijk besef van wat in een gegeven context een passend register is .
0-2,9	Zeer zwak (zwaar onvoldoende)	Lezen (begrijpend lezen)	De student toont geen begrip van literaire-/non-literaire tekst(en) op het niveau van S7 ; hij/zij herkent geen relevante informatie of belangrijke details.
0-2,9	Zeer zwak (zwaar onvoldoende)	Schrijven (schrijfproces en -product)	De student kan niet, zonder verdere aanwijzingen , een gestructureerde tekst produceren die voldoet aan de gegeven opdracht en context; hij/zij is niet in staat om correcte zinnen te formuleren, adequate woordenschat en juiste spelling te hanteren. De woordenschat is ontoereikend en de spelling vertoont veel fouten. De student toont geen besef van wat in een gegeven context een passend register is .
		Argumenteren	De student kan niet, zonder verdere aanwijzingen , argumenteren over uiteenlopende onderwerpen ; hij/zij is niet in staat om verschillende standpunten in te nemen en op een heldere en gestructureerde wijze zijn/haar argumenten te formuleren met passende talige middelen.
		Interpreteren	De student kan niet, zonder verdere aanwijzingen , een literaire/non-literaire tekst op het niveau van S7 verklaren, de bedoelingen ervan doorgronden en/of hierover hypothesen formuleren. Hij/zij is niet in staat om de tekst te evalueren en er kritisch over te rapporteren .
		Wetenschappelijke competentie (vakkennis)	De student toont geen kennis van de belangrijkste onderdelen, concepten en terminologie van het vak (denk aan literaire, grammaticale en taalkundige begrippen en basisbegrippen uit de pragmatiek, de socio- en psycholinguïstiek) op het niveau van S7 en hij/zij kan niet, zonder verdere aanwijzingen , relaties met andere vakken (geschiedenis, filosofie, enzovoort) aangeven.
		Linguïstische competentie (omgaan met teksten/tekstsoorten)	De student is niet in staat om de kenmerken van een tekst op het niveau van S7 , qua vorm, inhoud en communicatieve context, zonder verdere aanwijzingen , te analyseren; hij/zij kan eveneens niet, zonder verdere aanwijzingen, uiteenlopende eigen teksten creëren.

Punt	Kenmerk	Competentie	Indicator
0-2,9	Zeer zwak (zwaar onvoldoende)	Kritisch denken	De student is niet in staat om, zonder verdere aanwijzingen , te reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid en de resultaten daarvan in taal weer te geven.
		Spreekvaardigheid (alleen voor mondelinge prestaties)	De student is niet in staat om, zonder verdere aanwijzingen , een gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan een opdracht op het niveau van S7 . Hij/zij kan niet communiceren en gesprekken aangaan in uiteenlopende contexten . Hij/zij is niet in staat om passende zinnen te formuleren en hanteert geen passende woordenschat. De student toont geen besef van wat in een gegeven context een passend register is .

Beoordelingsschema's - Europese Bacculaureaatsexamens

Schema A: beoordelingscriteria voor mondelinge examens L1/L1A

Registratieblad – Mondeling Bacculaureaatsexamen			Kandidaat:
L I/LI A			
Deel van het examen	Criteria	Competenties	Gemeenschappelijke evaluatie-indicatoren L1 aan het einde van de 3 ^e cyclus
Deel 1 Presentatie	Uitstekend 9-10	Mondelinge interpretatie Taalkundig	De leerling is in staat om, zonder verdere instructies, een goed gestructureerde presentatie te geven die uitstekend voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Zeer goed 8-8,9		De leerling is in staat om, zonder verdere instructies, een gestructureerde presentatie te geven die zeer goed voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Goed 7-7,9		De leerling is in staat om, zonder verdere instructies, een goed gestructureerde presentatie te geven die goed voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Ruim voldoende 6-6,9		De leerling is in staat om, zonder verdere instructies, een gestructureerde presentatie te geven die ruim voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Voldoende 5-5,9		De leerling is tot op zekere hoogte in staat om, zonder verdere instructies, een gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Onvoldoende (Zwak) 3-4,9		De leerling is nauwelijks in staat om, zonder verdere instructies, een goed gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.
	Zwaar onvoldoende (Zeer zwak) 0-2,9		De leerling is niet in staat om, zonder verdere instructies, een gestructureerde presentatie te geven die voldoet aan de eisen van een complexe opdracht op S7-niveau.

Registratieblad – Mondeling Bacculaureaatsexamen

Kandidaat: _____

L I/LI A

Deel van het examen	Criteria	Competenties	Gemeenschappelijke evaluatie-indicatoren L1 aan het einde van de 3 ^e cyclus
Deel 2 Discussie en interactie	Uitstekend 9-10	Mondeling Argumenteren/ Redeneren	De leerling kan uitstekend communiceren en gesprekken aanknopen in verschillende contexten. Hij/zij formuleert zinnen accuraat, maakt gebruik van een passende en gevarieerde woordenschat, in een passende stijl/register.
	Zeer goed 8-8,9	Wetenschappelijk Kritisch denken	De leerling kan zeer goed communiceren en gesprekken aanknopen in verschillende contexten. Hij/zij formuleert zinnen accuraat, maakt gebruik van een passende en gevarieerde woordenschat, in een passende stijl/register.
	Goed 7-7,9		De leerling kan goed communiceren en gesprekken aanknopen in verschillende contexten. Hij/zij formuleert zinnen accuraat, maakt gebruik van een passende en gevarieerde woordenschat, in een passend register.
	Ruim voldoende 6-6,9		De leerling kan naar behoren communiceren en gesprekken aanknopen in verschillende contexten. Hij/zij is in staat naar behoren passende zinnen te formuleren, de woordenschat is voldoende, maar niet erg gevarieerd, er wordt in voldoende mate gebruik gemaakt van een passend register.
	Voldoende 5-5,9		De leerling is tot op zekere hoogte in staat te communiceren en gesprekken aan te knopen. Hij/zij is tot op zekere hoogte in staat correcte zinnen te formuleren en de juiste woordenschat te gebruiken. De woordenschat is echter beperkt. De leerling geeft geen blijk van een duidelijk bewustzijn van een passend register.
	Onvoldoende (Zwak) 3-4,9		De leerling is nauwelijks in staat te communiceren en gesprekken aan te knopen in verschillende contexten. Hij/zij is nauwelijks in staat correcte zinnen te formuleren en de juiste woordenschat te gebruiken. De woordenschat is zeer beperkt. De leerling geeft geen blijk van een duidelijk bewustzijn van een passend register.
	Zwaar onvoldoende (Zeer zwak) 0-2,9		De leerling is niet in staat om te communiceren en gesprekken aan te knopen in verschillende contexten. Hij/zij is niet in staat correcte zinnen te formuleren en een passende woordenschat te gebruiken. De leerling geeft geen blijk van een duidelijk bewustzijn van een passend register in de gegeven context.

Punt: _____

Examinator: _____

Schema B: beoordelingscriteria voor schriftelijke examens L1/L1A, deel 1 en 2

Cijfer /10	Kwaliteit van de <u>leesvaardigheid</u> aan de hand van de tekst die voor gedetailleerde studie is vastgesteld en andere teksten verbonden door auteur/genre (deel 1); vastgestelde teksten en genres (deel 2);	Kwaliteit van de <u>schrijfvaardigheid</u>	Punten /40
10-9.0	<p>Een zelfstandig, rijp en overtuigend overzicht van vastgestelde teksten en verwante auteur(s)/genre(s), met overtuigende, doeltreffende verbanden en/of contrasten; overtuigende, beredeneerde analyse van onderwerp/thema's, taal en structuren</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>inzichtelijke reactie op subtiliteiten en impliciete betekenissen in teksten</i> • <i>geslaagde evaluatie van de effecten en impact van structuur, auteur-/genre specifieke kenmerken en taalkeuzes</i> • <i>plausibele alternatieve interpretaties van de methoden, bedoelingen en doelen van de schrijver</i> • <i>evaluatie van de betekenis van sociale, culturele en historische contexten</i> 	<p>Een helder, samenhangend en geconcentreerd essay; boeiend en aangenaam om te lezen</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>logische en overtuigende organisatie; doeltreffende verbanden en overgangen</i> • <i>ambitieuze en verfijnde keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie</i> • <i>bijna geen technische fouten</i> • <i>oordeelkundig gekozen citaten, verwijzingen en voorbeelden die vakkundig zijn opgenomen en het betoog versterken/verbeteren</i> 	40-37
8.9-8.0	<p>Een zelfverzekerde algemene beschrijving van vastgestelde teksten en verwante auteur(s)/genre(s), met doeltreffende verbanden en/of contrasten waaruit persoonlijke betrokkenheid blijkt; gedetailleerde verwijzingen naar en volledige uitleg van onderwerpen/thema's, taal en structuren</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>tussen de regels lezen;</i> • <i>analyseren van de effecten van structuur en auteur-/genre specifieke kenmerken en van de taalkeuzes van schrijver</i> • <i>begrijpen dat teksten verschillende doelen hebben en op verschillende manieren geïnterpreteerd kunnen worden</i> • <i>het belang van sociale, culturele en historische factoren begrijpen</i> 	<p>Een doordacht, georganiseerd en relevant essay dat met succes een volledig antwoord op de vraag geeft</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>bewuste en zorgvuldige structurering van argumenten die zich overtuigend ontwikkelen</i> • <i>een breed en soms ambitieus scala aan woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie</i> • <i>zeer weinig technische fouten, die geen invloed hebben op het begrip of het plezier van de lezer</i> • <i>treffende citaten, verwijzingen en voorbeelden die vlot worden gebruikt om het argument te ondersteunen</i> 	36-33

Cijfer /10	Kwaliteit van de <u>leesvaardigheid</u> aan de hand van de tekst die voor gedetailleerde studie is vastgesteld en andere teksten verbonden door auteur/genre (deel 1); vastgestelde teksten en genres (deel 2);	Kwaliteit van de <u>schrijfvaardigheid</u>	Punten /40
7.9-7.0	<p>Een nauwkeurig overzicht van de belangrijkste aspecten van de vastgestelde teksten en de daarmee verband houdende auteur(s)/genre(s), met de passende verbanden en/of contrasten en een duidelijke uitleg van inhoud, taal en structuren</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>besef van enkele impliciete of dubbelzinnige betekenissen in teksten</i> • <i>inzicht in de effecten van verschillende structuren, met inbegrip van specifieke kenmerken van auteur/genre, en de taalkeuzes van schrijver</i> • <i>besef dat teksten verschillende doelen of bedoelingen kunnen hebben</i> • <i>besef van bepaalde sociale, culturele en historische vraagstukken</i> 	<p>Een competent essay dat een zinnig, overtuigend en relevant antwoord op de vraag geeft</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>goed gestructureerde, overtuigend georganiseerde en opeenvolgende alinea's die een duidelijk argument ondersteunen</i> • <i>functionele en passende keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie</i> • <i>enkele technische fouten, maar meestal onopvallend en onbeduidend</i> • <i>citaten, verwijzingen en voorbeelden die op passende wijze worden gebruikt om een aantal punten te illustreren</i> 	32-29
6.9-6.0	<p>Gedegen begrip van de hoofdpunten van vastgestelde teksten en verwante auteur(s)/genre(s), waarbij duidelijke verbanden en/of contrasten worden gelegd; verklaart enkele voor de hand liggende aspecten van taal en/of structuren</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>enkele voor de hand liggende gelaagdheden of subtiliteiten in teksten identificeren en eenvoudigweg verklaren</i> • <i>enkele voor de hand liggende kenmerken van structuren en/of specifieke kenmerken van auteur/genre beschrijven en taalkeuzes van schrijvers en het effect daarvan op de lezer erkennen</i> • <i>een breed bewustzijn van de doelen of bedoelingen van de schrijver</i> • <i>incidentele verwijzingen naar sociale, culturele en historische kwesties</i> 	<p>Een eenvoudig essay waaruit een goed begrip blijkt van de meeste aspecten van de vraag</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>eenvoudige maar nauwkeurige organisatie en opeenvolging van alinea's</i> • <i>ongecomplieerde maar functionele woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie</i> • <i>frequente technische fouten die de communicatie niet in grote mate belemmeren</i> • <i>enkele punten geïllustreerd door het gebruik van voor de hand liggende citaten, referenties en voorbeelden</i> 	28-25

Cijfer /10	Kwaliteit van de <u>leesvaardigheid</u> aan de hand van de tekst die voor gedetailleerde studie is vastgesteld en andere teksten verbonden door auteur/genre (deel 1); vastgestelde teksten en genres (deel 2);	Kwaliteit van de <u>schrijfvaardigheid</u>	Punten /40
5.9-4.0	<p>Beperkt overzicht van vastgestelde teksten en verwante auteur(s)/genre(s), met af en toe verbanden en/of contrasten en mogelijk enkele vergissingen en/of misverstanden wat de details betreft</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gedeeltelijk verklaren van enkele voor de hand liggende gelaagdheden of uitdagingen in teksten • een duidelijk besef van hoe sommige aspecten van het schrijversvak, zoals voor de hand liggende hulpmiddelen en structuren, specifieke kenmerken van auteur/genre en/of taalkeuzes, de lezer kunnen beïnvloeden • een eenvoudige erkenning van het feit dat teksten verschillende doelen of bedoelingen kunnen hebben • korte vermelding, als die er al is, van sociale, culturele of historische contexten 	<p>Een essay dat tekortschiet in het overbrengen van een algemene benadering van de vraag en in het aanspreken van de lezer</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • alinea's die <u>niet</u> altijd zo georganiseerd of met elkaar verbonden zijn dat een argument wordt ondersteund of ontwikkeld • weinig variatie in woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • opvallende technische fouten die soms de communicatie belemmeren • incidentele citaten, verwijzingen of voorbeelden die niet altijd relevant of bondig zijn 	24-13
3.9-0.1	<p>Zeer beperkt begrip van de algemene betekenis van vastgestelde teksten, kwaliteiten van de auteur en/of genrekenmerken; teksten worden meestal afzonderlijk behandeld met weinig verbanden, contrasten of verwijzingen naar details</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gelaagdheden in teksten onbenoemd laten of slecht uitleggen • een beperkt besef van de meest voor de hand liggende aspecten van structuur, specifieke kenmerken van auteur/genre en taalkeuzes en de effecten daarvan • geen duidelijk besef van het doel of de bedoeling van teksten • geen besef van de sociale, culturele of historische context 	<p>Een zeer zwak essay dat moeite heeft om de lezer te bereiken of om de vraag te beantwoorden</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • alinea's die formeel/stijfjes zijn of geen gevoel van richting hebben • eenvoudige, elementaire keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • overvloedige technische fouten die het begrip van de lezer ernstig belemmeren • weinig of geen relevante citaten, referenties of voorbeelden 	12-1
0	Kandidaat is afwezig, of geeft geen leesbaar of relevant schriftelijk antwoord op de vraag		0

Schema C: beoordelingscriteria voor schriftelijke examens L1/L1A, deel 3

Cijfer /10	Kwaliteit van de <u>leesvaardigheid</u> aan de hand van een niet geziene niet-literaire tekst (deel 3)	Kwaliteit van de <u>schrijfvaardigheid</u>	Punten /20
10-9.0	<p>Een onafhankelijk, rijp en overtuigend overzicht van de tekst; een overtuigende, onderbouwde analyse van onderwerp/thema's, taal en structuur</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inzichtelijke reactie op subtiliteiten en impliciete betekenissen in de tekst • geslaagde evaluatie van de effecten en impact van structuur, genre specifieke kenmerken en taalkeuzes • plausibele alternatieve interpretaties van de methoden, bedoelingen en doelen van een schrijver 	<p>Een helder, samenhangend en doelgericht essay; boeiend en plezierig om te lezen</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • logische en overtuigende organisatie; doeltreffende verbanden en overgangen • ambitieuze en verfijnde keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • bijna geen technische fouten • treffende citaten, verwijzingen en voorbeelden die vakkundig zijn opgenomen en het betoog versterken/bevorderen 	20-19
8.9-8.0	<p>Een zelfverzekerde algemene beschrijving van de tekst, waaruit persoonlijke betrokkenheid blijkt; gedetailleerde verwijzingen naar en volledige verklaringen van onderwerpen/thema's, taal en structuur</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tussen de regels lezen; • analyseren van de effecten van structuur en genre specifieke kenmerken en van de taalkeuzes van de schrijver • begrijpen dat teksten verschillende doelen hebben en op verschillende manieren geïnterpreteerd kunnen worden 	<p>Een doordacht, georganiseerd en relevant essay dat met succes een volledig antwoord op de vraag geeft</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bewuste en zorgvuldige structurering van argumenten die zich overtuigend ontwikkelen • een breed en soms ambitieus scala aan woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • zeer weinig technische fouten, die niet van invloed zijn op het begrip of het plezier van de lezer • gedetailleerde citaten, verwijzingen en voorbeelden die vlot worden gebruikt om het argument te ondersteunen 	18-17
7.9-7.0	<p>Een nauwkeurig overzicht van de tekst, met de nadruk op de belangrijkste aspecten, met een eenvoudige uitleg van inhoud, taal en structuur</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • besef van enkele impliciete of dubbelzinnige betekenissen in de tekst • begrip van de effecten van verschillende structuren, met inbegrip van genre specifieke kenmerken, en van de taalkeuzes van de schrijver • besef dat teksten verschillende doelen of bedoelingen kunnen hebben 	<p>Een competent essay dat een zinnig, overtuigend en relevant antwoord op de vraag geeft</p> <p>wat kan omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • goed gestructureerde, overtuigend geordende en opeenvolgende alinea's die een duidelijk argument ondersteunen • functionele en passende keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • enkele technische fouten, maar meestal onopvallend en onbeduidend • citaten, verwijzingen en voorbeelden worden naar behoren gebruikt om een aantal punten te illustreren 	16-15

Cijfer /10	Kwaliteit van de <u>leesvaardigheid</u> aan de hand van een niet geziene niet-literaire tekst (deel 3)	Kwaliteit van de <u>schrijfvaardigheid</u>	Punten /20
6.9-6.0	<p>Gedegen begrip van de hoofdpunten van de tekst, met gebruik van nauwkeurige parafrase of samenvatting; verklaart enkele voor de hand liggende aspecten van taal en/of structuur.</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • enkele voor de hand liggende gelaagdheden of subtiliteiten in de tekst eenvoudig identificeren en verklaren • enkele voor de hand liggende kenmerken van structuren en/of genre specifieke kenmerken beschrijven en de taalkeuzes van de schrijver en hun effect op de lezer erkennen • een algemeen besef van het doel of de bedoelingen van de schrijver 	<p>Een eenvoudig essay waaruit een goed begrip van de meeste aspecten van de vraag blijkt</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eenvoudige maar nauwkeurige organisatie en opeenvolging van alinea's • ongecompliceerde maar functionele woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • frequente technische fouten die de communicatie niet in grote mate belemmeren • enkele punten geïllustreerd door het gebruik van voor de hand liggende citaten, referenties en voorbeelden 	14-13
5.9-4.0	<p>Beperkt overzicht van de tekst, met mogelijk enkele vergissingen en/of misverstanden wat de details betreft</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gedeeltelijk verklaren van enkele voor de hand liggende gelaagdheden of uitdagingen in de tekst • een eenvoudig besef van hoe sommige aspecten van het vakwerk van de schrijver, zoals voor de hand liggende structuren, genre specifieke kenmerken en/of taalkeuzes, de lezer kunnen beïnvloeden • een eenvoudige erkenning van het feit dat teksten verschillende doelen of bedoelingen kunnen hebben 	<p>Een essay dat tekortschiet in het overbrengen van een algemene benadering van de vraag en in het boeien van de lezer</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • alinea's die niet altijd zodanig georganiseerd of met elkaar verbonden zijn dat een argument wordt ondersteund of ontwikkeld • weinig variatie in woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • opvallende technische fouten die soms de communicatie belemmeren • incidentele citaten, verwijzingen of voorbeelden die niet altijd relevant of bondig zijn 	12-7
3.9-0.1	<p>Zeer beperkt begrip van de algemene betekenis van de tekst of van belangrijke details</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gelaagdheden in de tekst onbenoemd laten of slecht uitleggen • beperkt bewustzijn van de meest voor de hand liggende aspecten van structuur, genre specifieke kenmerken en taalkeuzes en hun effecten • geen duidelijk besef hebben van het doel of de bedoeling van teksten 	<p>Een zeer zwak essay dat moeite heeft om de lezer te bereiken of de vraag te beantwoorden</p> <p><i>wat kan omvatten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • alinea's die formeel/stijfjes zijn of geen gevoel van richting hebben • eenvoudige, elementaire keuzes van woordenschat, grammaticale structuren en interpunctie • overvloedige technische fouten die het begrip van de lezer ernstig belemmeren • weinig of geen relevante citaten, referenties of voorbeelden 	6-1
0	Kandidaat is afwezig, of geeft geen leesbaar of relevant schriftelijk antwoord op de vraag		0

Bijlagen

I Opmerkingen

In het volgende deel wordt nader ingegaan op die delen van de syllabus waar verduidelijking en/of illustratie nuttig worden geacht voor de voorbereiding van werkschema's die aan de syllabusvereisten voldoen. De citaten uit de syllabus zijn cursief gedrukt.

a) *Didactische beginselen*

- *Er moet een geïntegreerde aanpak van het onderwijs worden gevolgd, waarin de vaardigheden spreken, luisteren, lezen en schrijven alle een plaats moeten krijgen.*

Alle vier de vaardigheden moeten worden ontwikkeld. Zij moeten in de werkprogramma's een gelijk gewicht krijgen; waar mogelijk moet gebruik worden gemaakt van authentieke taalcontexten en -situaties. Er moet een breed scala aan teksten worden voorgelegd en er moeten uiteenlopende vormen van schrijven worden vereist; bij spreek- en luisteractiviteiten moet gebruik worden gemaakt van verschillende contexten, met inbegrip van de sociale media.

- *Er moet een verscheidenheid aan onderwijsmethoden en -benaderingen worden gebruikt. Een reeks differentiatie strategieën is nodig om tegemoet te komen aan de individuele behoeften van alle leerlingen ... Bij de planning van de lessen moet rekening worden gehouden met de individuele sterke en zwakke punten van de leerlingen, hun voorkeursstijlen en leer tempo en hun sociale vaardigheden.*

Het is belangrijk om een verscheidenheid aan onderwijsmethododes te gebruiken die geschikt zijn voor het onderwerp, de vaardigheden die worden onderwezen en de behoeften van alle leerlingen. Verschillende methoden voor de organisatie van de klas en actieve leertaken zoals werken in tweetallen en groepen, zelfstandig onderzoek en projectwerk, rollenspelen en portfolio-werk zijn doeltreffend. In het onderwijs in de hele klas moet rekening worden gehouden met individuele behoeften, bijvoorbeeld door vragen te stellen, te herhalen en opnieuw te presenteren, indien nodig. Om heterogene groepen aan te pakken moet gebruik worden gemaakt van differentiatie, bijvoorbeeld in de moeilijkheidsgraad van de gekozen teksten of taken en door rekening te houden met de bekwaamheid, de interesses en de voorkeuren van de leerling via een verscheidenheid van onderwijsmethoden.

- *Fouten en vergissingen van leerlingen moeten worden gezien als een integrerend deel van het leerproces en moeten constructief worden gebruikt als springplank voor verbetering.*

Fouten en vergissingen kunnen worden gebruikt om het leren van de studenten te verbeteren. Nauwkeurigheid en correct gebruik van de taal moeten het doel zijn, maar de correctie van fouten moet constructief zijn en mag de vlotheid van het spreken niet belemmeren noch de studenten ontmoedigen om te schrijven. Fouten of onvolledigheden moeten de basis vormen voor specifieke doelstellingen voor verbetering; het proces van plannen, opstellen en herschrijven moet worden aangemoedigd.

- *De leerlingen moeten worden aangemoedigd om hun bestaande taalvaardigheden en leerstrategieën te gebruiken en uit te breiden.*

De leerkrachten moeten rekening houden met de competenties die de leerlingen hebben geleerd en ontwikkeld, en het principe van continuïteit gebruiken om ze te ontwikkelen en te consolideren. Er moet rekening worden gehouden met de leerstijlen en sterke punten van de leerlingen (visueel, auditief, kinesthetisch, enz.), gekoppeld aan verschillende intelligenties (taalkundig, logisch, muzikaal, enz.).

- *De leerlingen moeten worden geholpen om zelfstandig te leren door gebruik te maken van een breed scala aan leermiddelen, met inbegrip van digitale en elektronische hulpmiddelen. Toegang tot ICT (informatie- en communicatietechnologie) moet waar mogelijk en passend worden toegestaan.*

Verschillende hulpmiddelen moeten niet alleen door de leerkracht ter beschikking worden gesteld, maar kunnen ook door de leerlingen zelf worden voorgesteld, naarmate zij zelfstandigheid en verantwoordelijkheid ontwikkelen, om zowel op school als bij zelfstudie thuis te verkennen. De toenemende betekenis in de moderne wereld van elektronische en digitale bronnen moet worden erkend.

- *Bij het onderwijzen en leren moet rekening worden gehouden met het feit dat taalgebruik historisch en sociaal gecontextualiseerd is, zodat de leerlingen begrijpen hoe taal zich als systeem heeft ontwikkeld ... De sociolinguïstische competentie van de leerlingen moet worden ontwikkeld om hen bewust te maken van verschillen in taalregister, taalvariëteiten, enz. zodat zij in staat zijn taal in verschillende contexten op de juiste manier te gebruiken.*

Door het bestuderen van een reeks fictie- en non-fictieteksten en verslagen van toespraken uit verschillende samenlevingen, culturen en tijden, moeten de leerlingen worden geholpen te begrijpen hoe en waarom taal in de loop van de tijd en in verschillende omgevingen verandert en evolueert. Dit inzicht zal hen in staat stellen gevoelig te zijn voor het juiste gebruik van taal in hun eigen leven.

- *Bij het onderwijs in zinsbouw, morfologie en woordenschat moet niet alleen voorrang worden gegeven aan functionaliteit, maar ook aan creativiteit en aan*

het gebruik en de herkenning van vindingrijk taalgebruik en de wijze waarop daarmee bepaalde effecten worden bereikt.

De instrumentele functies en doeleinden van taal mogen de werkprogramma's en onderwijsbenaderingen niet overheersen, met uitsluiting van studies en praktijken die op creatieve en fantasierijke benaderingen gericht zijn.

b) Leerdoelen, het Europees kader voor kerncompetenties voor een leven lang leren en vakcompetenties

De leerdoelen vloeien voort uit de vaardigheidsgebieden binnen Nederlands van:

- spreken en luisteren
- lezen;
- schrijven;
- taalontwikkeling en verandering.

Om te voldoen aan een van de vereisten van het Europees kader voor kerncompetenties (European Framework for Key Competences - EFKC's) voor een leven lang leren (blz. 6), verwijzen de leerdoelen ook naar het belang van het ontwikkelen van de studievaardigheden van de leerlingen en het bieden van mogelijkheden voor zelfstandig leren (EFKC 5). EFKC 1 (communicatie in de moedertaal) vormt de basis van het hele leerplan; andere EFKC's worden ondersteund door de ontwikkeling door de leerlingen, bij het lezen van en reageren op gesproken en geschreven teksten, van sociale en burgerschapscompetenties en van cultureel bewustzijn en culturele expressie (EFKC's 6 en 8); het bestuderen en beantwoorden van teksten in vertaling kan het inzicht van leerlingen in communicatie in andere talen ondersteunen (EFKC 2); numerieke, statistische en wetenschappelijke inhoud in teksten, met inbegrip van elektronische media, bevordert de wiskundige, wetenschappelijke, technologische en digitale vaardigheden van leerlingen, evenals hun eigen gebruik van elektronische media bij het produceren van hun eigen teksten (EFKC's 3 en 4). Ten slotte ontwikkelt het aanmoedigen van creativiteit en zelfvertrouwen als zowel ontvangers als producenten van teksten het potentieel van studenten voor initiatief en ondernemerschap (EFKC 7).

Hieronder wordt nader ingegaan op de vakcompetenties.

- Lezen
  - Het identificeren en gebruiken van de algemene en bijzondere informatie die een tekst bevat.
  - Het vermogen om na te denken over het doel van de tekst, over de communicatiedoelstellingen, over wat de tekst verwoordt, over de bedoeling van de auteur/verteller, over de verschillende respectieve gezichtspunten, ongeacht het soort tekst.

Deelcompetenties:

1. De inhoud begrijpen en gebruiken
2. De belangrijke details uit de tekst halen
3. De significante details in teksten analyseren vanuit taalkundig en literair oogpunt

- Schrijven
  - Taalgebruik met een voldoende nauwkeurige zinsbouw, woordenschat en spelling.
  - Teksten kunnen produceren die overeenstemmen met de gegeven instructies en met hun context.
  - De vaardigheid om verschillende taalregisters en stijlmiddelen te gebruiken die passen bij het genre, het thema en het doel van de tekst.
  - De vaardigheid om eigen teksten kritisch te bekijken en bij te sturen

Deelcompetenties:

1. Teksten produceren die rekening houden met de lezer
2. Voldoen aan de criteria voor tekststructuur
3. Voldoen aan stijl/expressie criteria
4. Formele nauwkeurigheid, naleving van de regels

- Argumenteren
  - Het vermogen om in woord of geschrift omstreden kwesties en belangrijke kwesties van sociale, politieke en/of culturele aard te bepleiten door verschillende standpunten in te nemen.
  - Het vermogen om in een redevoering of geschrift door middel van stellingen, argumenten en voorbeelden te overtuigen, argumenten te weerleggen of een bepaalde gedachtegang te volgen.
  - Het vermogen om een duidelijke, gestructureerde en samenhangende strategie te formuleren voor de presentatie van argumenten in toespraken of geschriften, met gebruikmaking van passende syntactische, lexicale en grammaticale elementen.

Deelcompetenties:

1. Argumenten herkennen en presenteren
2. Beoordelen van strategieën voor het presenteren van argumenten in een gegeven tekst
3. Een persoonlijke mening vormen over een bepaald thema

- Linguïstische competentie
  - Het vermogen om specifieke linguïstische kenmerken van gesproken of geschreven teksten te herkennen en het vermogen om gesproken of geschreven teksten te creëren met betrekking tot het juiste doel, de inhoud, het register en de context.
- Interpreteren
  - Het vermogen om in woord of geschrift verklaringen te geven en om polysemische bronnen, zoals poëtische teksten, liederen en beelden, te evalueren en te beoordelen.
  - Het vermogen om de extra-linguïstische factoren te onderkennen die het taalgebruik bepalen (pragmatisch bewustzijn).
  - Het vermogen om mogelijke betekenissen van gesproken of geschreven teksten te transcriberen of te reproduceren door middel van gesproken of geschreven persoonlijke reacties, waarbij gebruik wordt gemaakt van relevante kennis buiten de tekst.

Deelcompetenties:

1. De bedoelingen van de brontekst begrijpen en deze kritisch weergeven
2. Aannemelijke interpretatieve hypothesen

- Wetenschappelijke competentie (vakkennis)
  - Kennis van begrippen en terminologie die relevant zijn voor het vakgebied.
  - Kennis van de belangrijkste aspecten van het onderwerp en van verbanden met andere onderwerpen. De vakbekwaamheid op een bepaald gebied komt tot uiting in het gebruik van passend taalgebruik en de nauwkeurigheid van de gepresenteerde inhoud.
  - Deze competentie omvat kennis van de wijdere wereld die van invloed is op de ontvangst en productie van geschreven en gesproken teksten in het Nederlands.

Deelcompetenties:

1. Identificeren en begrijpen van een thema of feiten en de juiste contextuele aspecten of invloeden
2. Zich baseren op kennis buiten de tekst (algemene kennis van de wereld en van verschillende onderwerpen)
3. Gebruikmaken en selecteren van specialistische kennis, bijvoorbeeld van literaire genres en tradities

- Kritisch denken
  - Dit houdt in dat in woord of geschrift wordt nagedacht over de wijze waarop teksten, in verschillende genres of vormen, de werkelijke of verbeelde wereld voorstellen aan de luisteraar of lezer.
  - Het stelt leerlingen in staat persoonlijke standpunten, overtuigingen en waarden te ontwikkelen die zij kritisch kunnen laten meewegen bij teksten, bij de taalkundige en literaire kenmerken ervan en bij de kwesties die erin aan de orde worden gesteld.

c) *Inhoud*

- *In spreken en luisteren moeten de leerlingen: een verscheidenheid aan benaderingen en technieken gebruiken bij het bestuderen van en reageren op literaire en/of mediateksten*

Dit kan onder meer inhouden: het regisseren van voorstellingen van poëzie of drama, het presenteren van dramatische reconstructies van in teksten vertelde gebeurtenissen, het vertellen van verhalen in personages; het ontwikkelen van vaardigheden in het voorlezen om begrip en inzicht over te brengen door middel van een passend gebruik van toon, tempo, expressie enz.; het putten uit kennis van linguïstische, literaire en mediatheorie en -terminologie om op overtuigende wijze te argumenteren of te overtuigen bij het bespreken van taal, teksten en schrijvers.

- *Bij het lezen moeten de leerlingen: een vastgestelde tekst in detail bestuderen, en een vast vastgesteld thema, met inbegrip van contextuele sociale, culturele en historische factoren en passende gerelateerde teksten*

Dit moet een reeks teksten omvatten die het te bestuderen thema ondersteunen; studenten moeten worden geholpen hun eigen ruimere lectuur te beheren (waaronder literaire non-fictie, film en andere media en/of multimodale teksten); bestuderen, analyseren en evalueren van de ideeën van enkele belangrijke schrijvers en critici die relevant zijn voor het thema en de bestudeerde teksten en voor de ondernomen persoonlijke projecten.

- *Bij het schrijven moeten de studenten: de reikwijdte van hun creatief en fantasierijk en analytisch, evaluatief kritisch schrijven uitbreiden*

Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door het modelleren van de stijl en/of thema's van sommige bestudeerde schrijvers; door het plannen, opstellen en produceren van het taal/mediaproject, de portfolio met origineel schrijven of het uitgebreide literaire essay, al naargelang het geval; door het ondersteunen van de impact van kritische reacties op de studie van taal en teksten door gebruik te maken van taalkundige en literaire theorie en terminologie, al naargelang het geval; door in het algemeen het gebruik te ontwikkelen van een boeiende woordenschat, verfijnde grammaticale structuren en geschikte presentatiekenmerken om op overtuigende wijze ideeën en thema's, attitudes en gevoelens over te brengen.

- *Bij het bestuderen van taal moeten de studenten hun kennis van en inzicht in taalgeschiedenis, -verandering en -ontwikkeling uitbreiden*

Deze toenemende kennis en begrip moeten de analyse en evaluatie van stilistische keuzes van schrijvers verbeteren en hen in staat stellen om bijvoorbeeld gevoelig commentaar te leveren op taalverwerving, -ontwikkeling en -gebruik bij verschillende groepen sprekers, zoals jonge kinderen, vriendschapsgroepen van tieners of volwassen leerlingen van extra talen; ook moeten zij zich bewust zijn van kwesties (bijv. stilistisch en cultureel) die worden opgeworpen door de handeling van vertalen of aanpassen en om hun effect op de lezer of luisteraar te evalueren.

- *In S6 OF een taalstudie ... OF een studie van tekstbewerking ... OF een mediagerichte studie ... OF een portfolio van creatief schrijven*

De taalstudie kan een analyse zijn van de taalontwikkeling bij kinderen van een bepaalde leeftijd, of een onderzoek naar het dialect dat in een specifieke Nederlandstalige gemeenschap wordt gebruikt. Een studie van tekstbewerking kan een analyse zijn van de manier waarop verschillende media een tekst presenteren/interpreteren, zoals film-/toneelversies van *Het Diner* van Herman Koch of *De helaasheid der dingen* van Dimitri Verhulst; De mediagerichte studie kan gaan over hoe een belangrijke gebeurtenis verschillend wordt gepresenteerd/geïnterpreteerd in gedrukte media en/of televisienieuws en/of internetsites. Het portfolio creatief schrijven kan bestaan uit een bundel poëzie en/of korte verhalen, en/of een toneelstuk/scenario, eventueel gekoppeld aan een thema of genre.

- *Het project moet tussen 2000 en 4000 woorden lang zijn, afhankelijk van het onderwerp, de inhoud en de complexiteit, en kan bestaan uit één lang stuk of uit verschillende kortere, met elkaar verbonden stukken.*

De aard, omvang en titel van het project moeten door elke leerling in overleg met zijn/haar docent worden vastgesteld. Schriftelijk werk mag vergezeld gaan (maar niet vervangen worden als deel van het vereiste aantal woorden) van relevant ondersteunend materiaal (bijv. audio-/video-opnamen van toespraken, foto's/tekeningen van toneel/filmdecors, kunstwerken of foto's die als inspiratie hebben gediend voor creatief schrijven). Deze materialen worden niet afzonderlijk beoordeeld, maar op basis van hun relevantie voor het project als geheel.

- *In S7 een uitgebreid kritisch essay over een onderwerp dat een gedetailleerde studie van verschillende teksten inhoudt, zoals een studie van een genre of een auteur.*

Het essay moet tussen 4000 en 5000 woorden lang zijn.

De aard, de omvang en de titel van het essay moeten door de studenten in overleg met de docenten worden vastgesteld.

Mogelijke onderwerpen voor kritisch essay S7

- Onderzoeksverslag bij een taalkundig of literair getint onderzoek, bijvoorbeeld de representatie van multiculturaliteit, of een ander thema van de vier examenromans; Het literaire taalgebruik in de vier ES-examenromans en/of de voor Nederlands Verdieping bestudeerde teksten.
- Discoursanalyse van bijvoorbeeld een groot Europees document.
- Wetenschappelijk onderbouwd artikel over een taalkundig/communicatief/literair onderwerp naar keuze.
- Achtergrondartikel over een ontwikkeling of actuele gebeurtenis, met nadruk op meerdere perspectieven. Bijvoorbeeld een maatschappelijk probleem in de naaste omgeving, zoals gebruik van glyfosaat door de boeren.
- Vergelijkend essay over bijvoorbeeld dialecten, boek-film, romans/verhaalanalyse/poëzie.
- Oeuvre-analyse van een dichter.
- Auteursstudie.
- Genre-analyse, bijvoorbeeld Spoken Word tot nu toe, eventueel aangevuld met eigen bundel
- Analyse van een verzameling columns van bijvoorbeeld Tommy Wieringa.
- Thema-tijdschrift met eigen artikelen (verschillende genres).
- Een vergelijkende studie van *Antigone in Molenbeek* van Stefan Hertmans, *Onze oom* van Arnon Grunberg, de film *Antigone* van Sophie Deraspe en *Antigone* van Sophocles
- Waarderingsgeschiedenis van een auteur naar keuze o.b.v. recensies van een aantal werken uit verschillende periodes
- Onderzoek naar een deel van de Indisch-Nederlandse literatuur. *Max Havelaar* bijvoorbeeld en daarnaast romans van bijvoorbeeld Louis Couperus, P.A Daum, Hella Haasse, Jeroen Brouwers. Analyse van het beeld dat van Nederlands-Indië in de romans geschilderd wordt.

- De ontwikkeling van de historische roman. Vergelijking van een historische roman uit de 19^e eeuw, zoals *De roos van Dekama* van Jacob van Lennep met een historische roman uit de twintigste eeuw, bijvoorbeeld van Simon Vestdijk en een hedendaagse historische roman, zoals *De bekeerlinge* van Stefan Hertmans.
- Onderzoek naar het expressionisme in de Nederlandse literatuur. Zijn er naast F. Bordewijk, Paul van Ostaïjen en H. Marsman nog andere expressionistische schrijvers en dichters? Analyse en vergelijking van een aantal van hun werken.

II Het Mondelinge Bacculaureaatsexamen

Bij het mondeling examen wordt het vermogen van de kandidaat beoordeeld om op samenhangende en overtuigende wijze te spreken over een tekst die willekeurig is gekozen uit een door de school beschikbaar gestelde en door externe deskundigen goedgekeurde reeks.

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij een analytisch en persoonlijk antwoord op de gekozen tekst geven, met de nodige kennis en begrip (bv. van de taalkundige en literaire kenmerken, en van de relevante sociale, culturele en historische achtergrond). Zij kunnen ook spreken over teksten die zij in de loop van de cursus zijn tegengekomen, zowel op school als in hun persoonlijke lectuur, voor zover deze in verband kunnen worden gebracht met aspecten van de voor dit examen gekozen tekst. Er worden schriftelijke aanwijzingen gegeven om de kandidaten bij hun voorbereiding te helpen; zij krijgen hiervoor 25 minuten de tijd, inclusief de tijd die zij nodig hebben om de passage te kiezen en naar de examenzaal te gaan. De tekst is ongeveer 400 woorden lang; gegevens over de auteur, datum en bron worden vermeld. De tekstsoorten zijn dezelfde als voor het gewone L1 examen maar mogen iets uitdagender zijn.

Tekstsoorten:

1. Recensie of literair-kritisch artikel over een examenroman
2. Gedicht
3. Een beschouwende of betogende tekst over een actueel taalkundig onderwerp, het Nederlandse taalgebied betreffend
4. Een literair-essayistische tekst over een onderwerp uit de Nederlandstalige literatuur vanaf 1900
5. Een zakelijk-argumentatieve tekst

De voorschriften voor het verloop van het examen worden uitgevaardigd door de eenheid voor pedagogische ontwikkeling van het Bureau van het secretariaat-generaal van de Europese Scholen. De nationale inspecteur geeft jaarlijks specifieke adviezen en richtsnoeren met betrekking tot de keuze en de presentatie van de teksten en het beheer van het examen.

Het examen zelf duurt 20 minuten, met 5 minuten extra voor de docent en de externe examiner om het cijfer voor de kandidaat overeen te komen. Kandidaten kan worden gevraagd een deel van de geselecteerde tekst hardop te lezen; zij zullen een interpretatie van de tekst moeten ontwikkelen (in eerste instantie gerelateerd aan de

aanwijzingen, maar daardoor niet beperkt) en met de docent en de examinerator een dialoog over de tekst aangaan, waar nodig verwijzend naar de ruimere persoonlijke lectuur van de kandidaat.

Het examen wordt beoordeeld volgens het toepasselijke beoordelingsschema (schema A) op bladzijde 22 hierboven. Er zij op gewezen dat dit mondelinge examen de mogelijkheid biedt om alle vakcompetenties te beoordelen die hierboven zijn opgesomd en meer in detail zijn beschreven in deel b) van bijlage I; de bovenstaande eindtermen voor "mondelinge competentie" zijn ook relevant. Er wordt niet alleen rekening gehouden met de literaire kennis en het kritisch begrip van de kandidaat, maar er worden ook punten toegekend voor een vloeiende en correcte uitdrukking, een juiste uitspraak, intonatie en register, en het vermogen van de kandidaat om deel te nemen aan een dialoog en deze gaande te houden (d.w.z. zijn/haar vermogen om aanwijzingen van de examinerator te begrijpen, erop te reageren en ze verder uit te werken bij het presenteren van een duurzaam betoog).

Hierna volgen twee voorbeelden van mondelinge examens

Tekst 1: een tekst over een taalkundig onderwerp

Taalverwantschap

Herodotos (5de eeuw v.C.) vertelt hoe de Egyptische koning Psammetichos erachter kwam wat de oudste taal, en dus het oudste volk ter wereld was. Psammetichos liet twee pasgeboren kinderen door een herder grootbrengen en verzorgen onder de volgende voorwaarden: niemand mocht een klank uitbrengen in hun aanwezigheid, en van tijd tot tijd moest de herder geiten bij hen brengen, zodat ze melk hadden. Plichtsbewust deed de herder ruim twee jaar wat van hem verwacht werd. Toen hij weer eens de hut binnentrad, kwamen de kinderen op hem toe en lieten het woord 'bekos' horen. Hij bracht de koning op de hoogte; die overtuigde zich met eigen oren en liet onderzoeken welk volk het woord 'bekos' gebruikte. Het onderzoek wees uit dat de Frygiërs met dat woord brood aanduidden, waaruit de koning afleidde dat de Frygiërs het oudste volk ter wereld moesten zijn.

Herodotos besluit zijn verhaal met de mededeling dat de Grieken over het geval allerlei dwaasheden vertellen, zo bijvoorbeeld, dat Psammetichos de kinderen had laten grootbrengen bij vrouwen, waarvan hij eerst de tong had uitgesneden.

Op dit ogenblik zouden er naar schatting 4000 à 5000 verschillende talen bestaan. We moeten van een schatting spreken, omdat bepaalde gebieden van Afrika, Azië, Zuid-Amerika, Nieuw-Guinea en Australië nog nauwelijks verkend zijn. Het spreekt voor zich dat de Babelse spraakverwarring niet aan de basis ligt van al die verschillen. Het verhaal illustreert wel dat de mens zich altijd bewust is geweest van het feit dat er verschillende volkeren waren, die verschillende talen spraken.

Vanaf de Renaissance probeerden de humanisten verwantschap tussen talen en een gemeenschappelijke 'voorouder' aan te tonen. Van dan af werd ook de etymologie beoefend, zij het op een voor ons weinig wetenschappelijke manier. Men probeerde bijvoorbeeld aan te tonen dat de West-Europese talen (inclusief Grieks en Latijn) van het Hebreeuws afstamden. Na de ontdekking van het Gotisch ontwikkelde men de theorie dat de Germaanse talen op het Gotisch teruggingen. De ontdekking van het Sanskriet verruimde de horizon. William Jones wees er in 1786 op dat het Sanskriet én de Europese talen een gemeenschappelijke voorouder gehad moesten hebben. De historisch-vergelijkende taalwetenschap was geboren.

(Uit Lemma 6, een leerboek Nederlands, Uitgeverij Pelckmans – p.426 – 1996)

OPDRACHTEN

1. a) Waarom begint de auteur zijn uiteenzetting met het verhaal van Herodotos?
b) Geef de hoofgedachte van de tekst.
2. Het verhaal dat Herodotos vertelt zou ook een goed experiment zijn voor een ander domein van de taalwetenschap, nl. de psycholinguïstiek, meer bepaald bij het onderzoek hoe de taalverwerving verloopt. Wat zou zo'n experiment ons over taalverwerving kunnen leren?
3. Waarop slaat "Babelse spraakverwarring"?
4. Wat weet jij over taalverwantschap? Begin bij die gemeenschappelijke moeder waarvan sprake is in de voorlaatste zin van deze tekst. En leg dan kort uit waar en hoe onze taal in dit plaatje past.

Tekst 2: Poëzie

Fietstocht

Het verre postkantoor was de magneet.
Niet om de luchtpostzegels of de taal
Van overzeese stempels – nee, het deed
Op tweehoog 's middags dienst als jeugdleeszaal.

Tweemaal, op dinsdag en donderdag,
Verdween ik in het ruime trapportaal
En kwam weer buiten met een brede lach.
Ik had mijn voorraad boeken andermaal.

Met in mijn hoofd een eerste regel die
Ik vluchtig had gezien bij een verhaal
Werd, fietsend, al naar het vervolg gegist.

Toch geselde ik vervaarlijk het pedaal
Om sneller thuis te zijn, omdat ik wist:
Het boek is beter dan de fantasie.

Gerrit Komrij
Uit: *Luchtspiegelingen*, De Bezige Bij 2001

OPDRACHTEN

1. Formuleer het thema en de hoofdgedachte van het gedicht.
2. Analyseer en interpreteer het gedicht.
3. Wat vind je van het gedicht? Beargumenteer je antwoord.

III Het Schriftelijke Baccalaureaatsexamen

In het schriftelijk examen wordt het vermogen van de kandidaat beoordeeld om teksten te begrijpen, te interpreteren en er een persoonlijk antwoord op te geven, waarbij gebruik wordt gemaakt van specifieke literaire kennis en begrip en een vlotte schriftelijke uitdrukking bij het uiteenzetten van complexe ideeën en argumenten op een precieze en overtuigende manier. Alle zeven hierboven vermelde vaardigheden worden in dit examen getest.

Het examen duurt 4 uur (240 minuten) en bestaat uit drie vragen:

1. Deel 1 vereist dat de kandidaat reageert op een of meer fragmenten uit de poëziebundel(s), die hij in detail heeft bestudeerd, waarbij hij gedichten in hun context kan plaatsen en beoordeelt wat deze onthullen over de ideeën en literaire technieken van de schrijver. De kandidaat moet dit gedicht in verband kunnen brengen met een niet-behandeld gedicht en/of andere teksten die door de auteur, het thema of het genre verbonden zijn met de tekst [de bundel] die in detail wordt bestudeerd (voor deze vraag worden 35-40 punten toegekend).
2. In deel 2 wordt de kandidaten gevraagd één van de twee open vragen te beantwoorden over de vier verplichte examenromans van L1 en/of de verplichte teksten van L1A Bij elke vraag moeten de kandidaten verbanden leggen, bijvoorbeeld thematische of structurele verbanden, tussen twee van de aanvullende teksten; (35-40 punten voor deze vraag).
3. Deel 3 vereist dat de kandidaten een kritisch commentaar schrijven op een niet geziene niet-literaire tekst (non-fictie), waarin zij het doel van de schrijver en de gebruikte technieken om de lezer te overtuigen van het (de) verwoorde standpunt(en) uiteenzetten (voor deze vraag worden 20-30 punten toegekend).

De gedichten in deel 1 moeten niet meer dan 500 woorden lang zijn en de totale lengte van alle teksten op het examenpapier moet tussen 1000 en 1600 woorden liggen. Voor de ongeziene tekst in deel 3 mogen aantekeningen worden gemaakt ter verduidelijking van woordenschat, idiomatische uitdrukkingen of feiten, tot een maximum van acht. Hieronder volgt een voorbeeldexamen.

Het examen wordt beoordeeld aan de hand van de beoordelingsschema's in bijlage II b) hierboven. Er zij op gewezen dat, aangezien dit examen alle vakbekwaamheden beoordeelt en niet alleen die welke rechtstreeks betrekking hebben op het lezen en interpreteren van teksten, punten worden toegekend voor correcte spelling, interpunctie en grammatica, bewustzijn van het publiek en voor de coherentie en de consistentie in de structuur van schriftelijke antwoorden.

**EUROPEES BACCALAUREAAT 2021
(NEDERLANDS LI VERDIEPING VOORBEELD)**

**NEDERLANDS
TAAL I VERDIEPING
VOORBEELDEXAMEN**

DATUM: dd mmm jjjj

DUUR VAN HET EXAMEN: 4 uur (240 minuten)

BIJZONDERE OPMERKINGEN: Dit examen bestaat uit drie onderdelen:

Onderdeel 1: Literatuur	(40 p.)
Onderdeel 2: Poëzie	(30 p.)
Onderdeel 3: Schrijven	(30 p.)

Maak de opdrachten bij alle drie de onderdelen.

Bij onderdeel 1 kies je voor opdracht A **of** B.

Noteer je keuze bovenaan de uitwerking van de opdracht.

EUROPEES BACCALAUREAAT 2021
NEDERLANDS TAAL I VERDIEPING VOORBEELD

ONDERDEEL 1: LITERATUUR

(40/100 p.)

Voor het schrijven van een essay maak je een keuze uit **een van beide onderstaande opdrachten (A of B)**. Schrijf een essay van minstens 600 woorden. In je essay verwijst je naar de betreffende romans. Daarnaast kies je minstens één van de romans, poëziebundels of toneelstukken die je de afgelopen twee jaren bestudeerd hebt. Ook naar die tekst(en) verwijst je in je tekst.

De **standaardlengte** bevat 600 woorden, maar een woordoverschrijding van 10% is toegestaan. Bij minder dan 540 woorden wordt per 10 woorden te weinig 1 punt van de behaalde totaalscore afgetrokken. Voor woordoverschrijding geldt geen aftrek.

OPDRACHT A

De ergste vorm van ongelijkheid is proberen ongelijke dingen gelijk te maken.

Aristoteles (ca. 350 v. Chr.)

Wat zijn de overeenkomsten en verschillen in de manier waarop het thema 'ongelijkheid' behandeld wordt in *Oeroeg*, *Max Havelaar* **plus** minstens één literaire tekst die je bij Advanced Nederlands bestudeerd hebt?

Toon in deze analyse **tevens** aan dat je kennis hebt van (stijl)middelen die schrijvers hanteren om hun doel te bereiken en hanteer daarbij de juiste begrippen.

OF

OPDRACHT B

Het ligt nu eenmaal in de aard van de mensen dat er geen karakter bestaat zonder grote gebreken; voeg hierbij de grote verscheidenheid van jaren en neigingen, de vele vergissingen, dwalingen en ongevallen van het menselijk leven... hoe kan dan het aangename van vriendschap ook maar een uur lang bestaan zonder goedheid?

Erasmus, *De lof der zotheid* (1509)

In hoeverre zijn er aanwijzingen te vinden voor het feit 'dat er geen karakter bestaat zonder grote gebreken' in *WIL*, *De helaasheid der dingen* **plus** minstens één tekst die je bij L1 Nederlands Advanced of bij L1 Nederlands bestudeerd hebt?

Toon in deze analyse **tevens** aan dat je kennis hebt van (stijl)middelen die schrijvers hanteren om hun doel te bereiken en hanteer daarbij de juiste begrippen.

ONDERDEEL 2: POËZIE

(30/100 p.)

De Nederlandse dichter Menno Wigman geldt sinds zijn debuut in 1997 als een eigenzinnige dichter in de klassiek-romantische traditie. Thema's in zijn poëzie zijn onder meer de dood, het verval van de moderne stad en 'de aftakeling van het vlees'. In 2006 publiceert Wigman de bundel *De wereld bij avond* over de waanzin die onverhoeds bezit van de geest kan nemen, over mensen met de 'nacht in het hoofd'. Voor deze bundel deed Wigman inspiratie op in Den Dolder, waar hij als 'poet in residence' drie maanden woonde op het terrein van een psychiatrische kliniek, de Willem Arntsz Hoeve.

Hieronder vind je drie gedichten: twee gedichten uit de bundel *De wereld bij avond* van Menno Wigman en één gedicht uit de bundel *Celinspecties* van Ester Naomi Perquin.

Vergelijk de gedichten van Wigman met het gedicht uit *Celinspecties* op vorm, inhoud en thematiek en ga in op de verschillen en de overeenkomsten. Betrek naast het gegeven gedicht van Perquin ook andere gedichten uit *Celinspecties* in je analyse.

Gedicht 1

ZWEMBAD DEN DOLDER

Er zijn gevoelens die fascistisch zijn.
De vader die niet weet waarom hij slaat,
de zoon die half verblind in foto's krast.

5 De mooiste idioot die ik ooit zag
lag op zijn rug een heel heelal te zijn.
Geen vader kreeg ooit greep op deze pees

die als een kosmonaut het bad door dreef,
geen moeder stookte in zijn vissenkom.
En wit en scheef en wijs zwom hij. Hij zwom.'

Menno Wigman, uit: *'Het gesticht. Drie maanden Den Dolder'*, Prometheus, 2007)

LET OP: de overige gedichten staan op de volgende bladzijde.

Gedicht 2

STRAMIEN

De waanzin zelf gaat goed gekleed.
Zijn werk vergt tact, precisie ook.
Dus kruist hij namen aan,
kamt steden uit, tast schedels af.
5 Veegt hij zijn voeten, is het raak.
Stampt het in de nok.

Weer vraagt zijn vrouw naar zijn pensioen.
En hij met noodweer nog op pad.
Niet snik. 'Verkeerd bedraad.'

- 10 Van Luther met zijn inktpot tot Feith,
tot Freud en jou en mij geen mens
die zijn stramien begrijpt.

Menno Wigman, uit: *De wereld bij avond*, Prometheus 2006

Gedicht 3

WAT DUS HEEL BEPALEND IS GEWEEST

Dat ik droomde dat ik wakker werd in een lichaam dat niemand had verteld,
de buik een bolwerk van verzet, niet in te snoeren vel, de borsten
monsterlijk gezwollen. Iets met hormonen dat ik niet meer weet,
het viel niet in te tomen zo weelderig rond

- 5 en hoe iemand zei: zo mooi hoe jullie dat allemaal dragen, die hele ravage
van echte natuur, zulk authentiek geweld, die buik waarin
de hele wereld plaats zou kunnen nemen, ja ik was zo vreselijk vrouw
als jij nou bent dan zou ik dagen voor de spiegel staan mezelf
te bevatten, besef jij dat eigenlijk wel
- 10 en dat ik me heb omgedraaid, ben gaan lopen om hoekig te worden
en sterker en platter van boven, ik werk aan mijn zelfstandigheid,
denk geen seconde aan kinderen en zo dol als ik nu ben
op bierlucht en bergen rood vlees
- 15 het is niet te geloven hoe weinig ik mis in mijn eentje, stapels
ongestroken overhemden, al dat haar op mijn gezicht
en niet hoeven praten, er komen geen bloemen
of beterschapskaarten, ik heb een computer,
de deur hou ik dicht

Ester Naomi Perquin, uit: *Celinspecties*, Van Oorschot, 2012

ONDERDEEL 3: SCHRIJVEN

(30/100 p.)

Schrijf **een kritisch commentaar** van minstens 500 woorden op onderstaande niet-literaire tekst. Je geeft aan wat je van de tekst vindt, je gaat in op het doel van de schrijver, alsook op de wijze waarop deze de lezer probeert te overtuigen. Daarnaast verwerk je inzichten die je hebt opgedaan in bij Advanced Nederlands bestudeerde teksten. Je mag tekstgedeelten citeren of parafraseren, maar je vormt nadrukkelijk je eigen gedachtegang.

De **standaardlengte** bevat 500 woorden, maar een woordoverschrijding van 10% is toegestaan. Bij minder dan 450 woorden wordt per 10 woorden te weinig 1 punt van de behaalde totaalscore afgetrokken. Voor woordoverschrijding geldt geen aftrek.

Met ‘leesplezier’ krijg je kinderen niet aan het lezen, zet in op boekenstraf

In 2016 bekladden vijf tieners (twee wit, drie van andere etnische afkomst) een gebouw in Virginia, Amerika, met hakenkruizen en seksistische en racistische leuzen. In dat gebouw kregen Afro-Amerikaanse kinderen onderwijs. Toen tijdens de rechtszaak duidelijk werd dat de tieners geen benul hadden van de historische betekenis van het hakenkruis, oordeelde de rechter dat ze twaalf maanden lang verplicht één boek per maand moesten lezen, en daar een boekverslag van moesten maken. Ze lazen onder meer *De vliegeraar* van Khaled Hosseini, *Nacht* van Eli Wiesel en *The Color Purple* van Alice Walker.

De rechter, mevrouw Rueda, die opgroeide in Mexico, vertelde in een interview dat zijzelf op jeugdige leeftijd aan het lezen was gezet door een betrokken bibliothecaresse. Zonder haar inbreng had ze wellicht nooit de boeken van Leon Uris (over de gevolgen van de jodenvervolging) en Alan Paton (over apartheid in Zuid-Afrika) gelezen.

Het verhaal, destijds opgetekend door de *New York Times*, werd wereldwijd door verschillende kranten overgenomen. Ondanks de positieve resultaten (geen recidive) kan ik me geen andere gevallen herinneren van opgelegde leesstraf. Jammer, want het maakt in een klap duidelijk waarom lezen ertoe doet. Dankzij boeken doe je kennis op, krijg je een (ander) perspectief op de wereld, verbind je je met personages, kom je voor ethische dilemma's te staan, ontwikkel je stilistisch vernuft.

20 Zorgelijke situatie

Ruim een jaar geleden publiceerde de Raad voor Cultuur in samenwerking met de Onderwijsraad het rapport *LEES! Een oproep tot een leesoffensief*. De situatie in Nederland is zorgelijk. Jongeren lezen wel, maar vooral korte teksten op schermen. Het vermogen tot 'diep' lezen neemt af en heeft plaats gemaakt voor 'skimmen', fragmentarisch scannend lezen. De gevolgen zijn alarmerend: een op de vijf jongeren dreigt laaggeletterd te worden. Het rapport maakt duidelijk dat de laaggeletterdheid de samenleving miljoenen gaat kosten, en dat het functioneren van het individu in gevaar komt wanneer die zijn verbeeldingskracht en kennis niet ontwikkelt. In een internationaal vergelijkend onderzoek naar lezen van (ongeveer) vijftig deelnemende landen bungelt Nederland op de voorlaatste plaats. De oorzaak? Nederlandse jongeren lijken geen tot weinig plezier te beleven aan lezen. Daarom

pleit de Raad voor Cultuur voor een leesoffensief. De strijdbare taal van de titel strookt met de verdere inzet en intentie van het rapport om in te zetten op plezier. Plezier, dat kan, zo stelt het rapport, door kinderen aan te moedigen ook sportboeken, thrillers voor de jeugd en graphic novels te lezen; ook het aanstellen van leesconsulenten helpt om een leescultuur te bevorderen.

Hoewel corona een uitgelezen (*pun intended*) gelegenheid bood om meer te lezen, is de situatie niet verbeterd. Socialemediagebruik nam tijdens de lockdown toe, de jeugd bracht TikTockend haar dagen door.

Ook ik kan hier een enthousiast pleidooi houden voor dat leuke lezen, maar de ontleding woont bij mij in huis en ik kan u zeggen: het leuk vinden van lezen is geen garantie voor meer of diep lezen. Mijn dochter heeft tijdens corona thuis twee (!) boeken in een ruk gelezen, een uit zichzelf (Zach King) en een omdat het van mij moest (*Een meisje op Schindlers List*). Ze vond het “heel leuk” en ging vervolgens weer blijmoedig over op de TikTok-orde van de dag.

De urgentie van lezen

Aan een rolmodel ligt het niet, want je struikelt over boeken in ons huis, al lees ook ik, eerlijk is eerlijk, minder boeken door schermgebruik. Tijdens de vakantie las ik licht, namelijk de thriller *Camino Winds* van John Grisham. Het leuke (pardon) aan de Camino-serie is dat een flamboyante boekhandelaar de hoofdrol speelt en de thrillers op twee niveaus gelezen kunnen worden: de literatuurkenner lacht ook om de literaire verwijzingen. In *Camino Winds* komt een tweederangs schrijver in een tropische storm om het leven, en zijn laatste nog te publiceren boek blijkt van zijn harde schijf verdwenen. De boekhandelaar vermoedt moord, het onafgemaakte boek moet opgespoord. Dat boek blijkt (let op: *spoiler*) te gaan over dementie en miljoenenfraude bij de farmaceutische industrie – waarvan ik mij dagenlang serieus heb afgevraagd (nog steeds eigenlijk) of het wel allemaal verzonnen was. Ik vertelde mijn dochter over het boek, en ze vroeg zich af of dit betekende dat ik als schrijver een gevaarlijk beroep had. Haar nieuwsgierigheid was gewekt, ik zag een kans om als leesofficier toe te slaan.

Onlangs luisterde ik een podcast met Maxim Februari die de urgentie van lezen voor mij nog eens onderstreepte. Toen zijn partner stierf, realiseerde hij zich dat het niet alleen maar het sterven was van een mens, maar dat met zijn echtgenote ook een hele boekenkast en kennis van de Germaanse cultuur voorgoed weg was. Als straks de laatste lezers dood zijn, waar blijft dan alle kennis? Als mijn dochter niet leest, hoe bouwt ze dan haar innerlijke bibliotheek op, haar moraal, haar referentiekader?

Weg met ‘leuk’

Tijdens het lezen van *LEES!* werd ik somber, want het probleem van ontleding zit dieper. De talenstudies zijn afgekald en daarmee het literatuuronderwijs. Ik wil bovendien niet dat kinderen lezen, omdat het ‘leuk’ is, mijn ambitie ligt hoger. Ik wil dat ze twee keer geboren worden als lezer: de eerste keer als kind, als ze ondergedompeld worden in spannende of magische werelden, en de tweede keer als esthetische lezer, die oog krijgt voor stijl, vorm, schoonheid, fictie, non-fictie, genre. *The Color Purple* is niet alleen een roman over de emancipatie van zwarte vrouwen, het is óók een negentiende-eeuwse briefroman in een modern jasje. Wie literatuur leest, leert over geschiedenis, sociologie, psychologie, feminisme, intertekstualiteit én stilistische schoonheid.

EUROPEES BACCALAUREAAT 2021
NEDERLANDS TAAL I VERDIEPING

---

80 Tijd voor het echte offensief dus, weg met al dat ge-leuk. Vraag kinderen in de klas wat een hakenkruis betekent, deel meteen boeken uit voor straf als ze het niet weten. Ze mogen geen scherm meer aanraken totdat het leesverslag af is. Ruzie met uw partner? Leg elkaar een boekenstraf op, daarna in gesprek. Lezen is geen hobby voor de vrije tijd, het is noodzaak voor een menswaardige samenleving. Lezen, dat is niet (alleen) omdat we het leuk vinden, maar omdat het móet. Straf me, geef een boek.
(1008 woorden)

uit: Stine Jensen, *NRC Handelsblad*, 15 augustus 2020

EINDE

SPECIFIEKE MATRIX BIJ VOORBEELDEXAMEN

Matrix voor Schriftelijk Examen LI Verdieping Bac Nederlands*						
Taken	Competenties	Gewicht in %	Leerdoelen	Vraag/vragen	Beoordeling	Gewicht in punten
<p>Deel 1 en 2: Literaire teksten Vraag 1 Essay over een (een) niet-behandeld gedicht plus een gedicht/thema uit de bestudeerde poëziebundel en/of een niet-behandeld gedicht van een andere auteur.</p> <p>Vraag 2 De student beantwoordt één van de twee open vragen over de vier verplichte examenromans van L1 en de verplichte teksten van L1A.</p>	<p>LEZEN</p> <p>Interpreteren</p> <p>Kritisch denken</p> <p>Wetenschappelijke competentie (vakkennis)</p>	35%	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt verschillende literaire teksten in verschillende vormen Analyseert en interpreteert literaire teksten Herkent tekstspecifieke kenmerken, met name de taalkundige en literaire kenmerken Begrijpt de bedoelingen van de tekst en evalueert deze kritisch Kent de belangrijke methoden en termen die nodig zijn om verschillende literaire teksten te begrijpen Herkent en begrijpt de centrale thema's van een tekst Maakt gebruik van algemene kennis om fictieve teksten te begrijpen 	Vraag 1 en 2	Specifiek beoordelings-schema bij examen	
	<p>SCHRIJVEN</p> <p>Argumenteren</p> <p>Taalvaardigheid</p>	35%	<ul style="list-style-type: none"> Geeft een duidelijk en goed gestructureerd antwoord op de gestelde vragen of taken Beargumenteert overtuigend over literaire teksten, hun effecten en hun bedoelingen Drukt zich vloeiend uit met persoonlijke opvattingen over de gelezen en bestudeerde teksten Toont een goed onderbouwd begrip van de teksten Gebruikt de taal nauwkeurig (syntaxis, woordenschat, spelling) Gebruikt verschillende redeneertechnieken en stijlmiddelen 			

Totaal Deel 1+2		70%				70
Deel 3: Niet-literaire teksten Vraag 3 Niet eerder behandelde niet-literaire tekst(en)	LEZEN	15%	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt informatie in een niet-literaire tekst Haalt relevante details uit de tekst Analyseert de kenmerken van een niet-literaire tekst Analyseert en beoordeelt de effecten die worden gebruikt om een standpunt te presenteren Begrijpt de intentie van de auteur en evalueert deze kritisch Benoemt en begrijpt thema's, feiten en hun context Evalueert en beoordeelt verschillende soorten niet-literaire teksten Maakt gebruik van algemene kennis om niet-literaire teksten te begrijpen Past specifieke (vak)kennis toe, met gebruik van terminologie van het vakgebied 	Vraag 3	Specifiek beoordelings-schema bij examen	
	SCHRIJVEN	15%	<ul style="list-style-type: none"> Schrijft om te overtuigen of (tegenargumenten) te weerleggen Verkent een reeks specifieke onderwerpen en analyseert de geldigheid van verschillende standpunten Geeft een persoonlijke mening over een thema of tekst Presenteert argumenten duidelijk met behulp van taalkundig overtuigende middelen Produceert teksten geschikt voor de doelgroep Gebruikt de taal nauwkeurig (syntaxis, woordenschat, spelling) Gebruikt verschillende redeneertechnieken en stijlmiddelen 			
Totaal Deel 3		30%				30

TOTAAL		100%				100
---------------	--	-------------	--	--	--	------------

*De matrix is ingevuld in overeenstemming met de volgende drie documenten om de consistentie in alle L I-syllabi te waarborgen: Structuur van de L 1 schriftelijke en mondelinge examens van het Europees baccalaureaat (2020-01-D-41-en-1), harmonisatie van de schriftelijke examens voor L1-verdieping van 2021 (2017-01-D-53-en-1) en de attainment descriptoren voor alle L I - Secondaire cyclus (2018-09-D-57-en-fr-de-3).

UITSTEKEND	ZEER GOED	GOED	RUIM VOLDOENDE	VOLDOENDE	ZWAK	ZEER ZWAK
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

ANTWOORDMODEL BIJ VOORBEELDEXAMEN

Onderstaand model dient als leidraad bij de toekenning van punten voor de geformuleerde antwoorden.

ONDERDEEL 1: LITERATUUR

(40 punten)

Inhoud:	Stellingname + redenering	(max 10 p.)
Structuur:	Goede opbouw	(max 5 p.)
Taalgebruik:	Passend taalgebruik/register	(max 10 p.)
Stijl:	Boeiende, prikkelende opening	(max 15 p.)
	Goede uitsmijter	
	Eigen, originele, benadering	

Aftrek te weinig woorden:

De standaardlengte is 600 woorden, maar een woordonderschrijding van 10% is toegestaan. Bij minder dan 540 woorden wordt per 10 woorden te weinig 1 p. van de behaalde totaalscore afgetrokken. Voor woordoverschrijding geldt geen aftrek.

ONDERDEEL 2: POËZIE

(30 punten)

Vorm:		(max 5 p.)
Inhoud:		(max 10 p.)
Thematiek:		(max 5 p.)
Overeenkomsten:		(max 5 p.)
Verschillen:		(max 5 p.)

ONDERDEEL 3: SCHRIJVEN

(30 punten)

Inhoud:	Stellingname + redenering	(max 8 p.)
Structuur:	Goede opbouw	(max 8 p.)
Taalgebruik:	Passend taalgebruik/register	(max 8 p.)
Stijl:	Boeiende, prikkelende opening	(max 6 p.)
	Goede uitsmijter	
	Eigen, originele, benadering	

Zie ook tabel p. 2-5.

Aftrek te weinig woorden:

De standaardlengte is 500 woorden, maar een woordonderschrijding van 10% is toegestaan. Bij minder dan 450 woorden wordt per 10 woorden te weinig 1 p. van de behaalde totaalscore afgetrokken. Voor woordoverschrijding geldt geen aftrek.

BEOORDELINGSVOORSCHRIFT ONDERDEEL 3 – SCHRIJVEN, MAX. 30 PUNTEN

	Inhoud (max. 8 punten)		Structuur (max. 8 punten)		Taalgebruik (max. 8 punten)		Stijl (max. 6 punten)
8	<p>Uitstekend</p> <ul style="list-style-type: none"> - De inhoud van het betoog sluit volledig aan op de opdracht. - De tekst van de kandidaat bevat een passende titel - De kandidaat heeft een overtuigend standpunt ingenomen over de stellingen. - De kandidaat presenteert met verve relevante, overtuigende en gevarieerde argumenten voor zijn standpunten en weerlegt potentiële tegenargumenten. - De kandidaat legt een overtuigende relatie met persoonlijke ervaringen. 	8	<p>Uitstekend</p> <ul style="list-style-type: none"> - De structuur van de tekst voldoet volledig aan de standaarden voor een betoog. - Pakkende inleiding en slot. - Professionele alinea-indeling (kernboodschap per alinea, onderlinge relaties tussen alinea's, gebruik van signaalwoorden). 	8	<p>Uitstekend</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitstekend geformuleerde zinnen. - Excellent en correct gebruik van grammatica, spelling en interpunctie. - Passend woordgebruik. 	6	<p>Uitstekend</p> <ul style="list-style-type: none"> - Goed gekozen, ambitieus en creatief/verrassend woordgebruik. - Volwassen stijlfiguren ondersteunen het betoog. - Zorgvuldige afstemming op het doelpubliek.
7	<p>Zeer goed</p>	7	<p>Zeer goed</p>	7	<p>Zeer goed</p>	5	<p>Zeer goed</p>

	Inhoud (max. 8 punten)		Structuur (max. 8 punten)		Taalgebruik (max. 8 punten)		Stijl (max. 6 punten)
6	<p>Goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - De inhoud van het betoog sluit aan op de opdracht. - De tekst van de kandidaat bevat een passende titel - De kandidaat heeft een duidelijk standpunt ingenomen over de stellingen. - De kandidaat presenteert relevante, overtuigende argumenten voor zijn standpunt en weerlegt potentiële tegenargumenten. - De kandidaat legt een relatie met persoonlijke ervaringen. 	6	<p>Goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - De structuur van de tekst voldoet aan de standaarden voor een betoog. - Voor de hand liggende, degelijke inleiding en slot. - Alinea-indeling is toegepast op een voor de hand liggende, maar correcte wijze. 	6	<p>Goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zinnen zijn met zorg geformuleerd. - Correct gebruik van grammatica, spelling en interpunctie. - Passend woordgebruik. Minimale, niet storende foutjes. 	4	<p>Goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Standaard, maar gevarieerd woordgebruik. - (Eenvoudige) stijffiguren ondersteunen het betoog. - Er is rekening gehouden met het doelpubliek.
5	Ruim voldoende	5	Ruim voldoende	5	Ruim voldoende	3	Ruim voldoende
4	<p>Voldoende</p> <ul style="list-style-type: none"> - De lezer kan de aansluiting tussen de inhoud van het betoog en de opdracht zien. - De tekst van de kandidaat bevat een titel - De kandidaat neemt, misschien niet erg sterk, 	4	<p>Voldoende</p> <ul style="list-style-type: none"> - De structuur van de tekst voldoet in minimale, maar nog net aanvaardbare mate aan de standaarden voor een betoog. - Inleiding en slot zijn nog net als zodanig te herkennen. - De alinea-indeling is her en der discutabel (niet altijd duidelijke kernboodschap per alinea e/o 	4	<p>Voldoende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zinsformulering, grammaticale constructies, spelling en interpunctie voldoen in minimale, maar nog net aanvaardbare mate aan algemene standaarden. - De tekst bevat fouten. Er is de nodige ruimte voor verbetering. 	3	<p>Voldoende</p> <p>Basale, alledaagse woordenschat, weinig variatie, veel herhaling, maar voldoende passend bij het doelpubliek.</p>

	Inhoud (max. 8 punten)		Structuur (max. 8 punten)		Taalgebruik (max. 8 punten)		Stijl (max. 6 punten)
	<p>wél een standpunt in over de stellingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt een beperkt aantal argumenten naar voren gebracht. De argumenten zijn van minimale kwaliteit (enigszins relevant e/o overtuigend e/o gevarieerd). - De kandidaat legt een minimale relatie met persoonlijke ervaringen. 		<p>onderlinge relaties tussen alinea's zijn niet altijd duidelijk e/o soms geen of onjuist gebruik van signaalwoorden).</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Het woordgebruik is overwegend passend. 		
3	<p>Zwak-onvoldoende</p> <ul style="list-style-type: none"> - De inhoud van het betoog sluit onvoldoende aan op de opdracht. - De titel van de tekst van de kandidaat dekt onvoldoende/niet de lading. - De kandidaat heeft geen (duidelijk) standpunt ingenomen over de stellingen of refereert slechts aan één van beide stellingen. - Er worden weinig argumenten naar voren 	3	<p>Zwak-onvoldoende</p> <ul style="list-style-type: none"> - De structuur van de tekst komt onvoldoende tegemoet aan de standaarden voor een betoog. - Onvoldoende inleiding en/of slot. - Onduidelijke en/of ongeschikte alinea-indeling. 	3	<p>Zwak-onvoldoende</p> <p>Zinsformulering, grammaticale constructies, spelling en interpunctie bevatten storende fouten die de boodschap ondermijnen.</p>	2	<p>Zwak-onvoldoende</p> <p>De gehanteerde woordenschat is te beperkt en onvoldoende precies om recht te doen aan de opdracht en het doelpubliek.</p>

	Inhoud (max. 8 punten)		Structuur (max. 8 punten)		Taalgebruik (max. 8 punten)		Stijl (max. 6 punten)
	gebracht. Argumenten zijn onduidelijk en/of niet relevant.						
2	Zeer zwak-zwaar onvoldoende	2	Zeer zwak-zwaar onvoldoende	2	Zeer zwak-zwaar onvoldoende	1	Zeer zwak-zwaar onvoldoende
0-1	De kandidaat heeft (nagenoeg) niets geschreven.	0-1	De kandidaat heeft (nagenoeg) niets geschreven.	0-1	De kandidaat heeft (nagenoeg) niets geschreven.	0	De kandidaat heeft (nagenoeg) niets geschreven.